

KOSTANJEVIŠKE NOVICE

Glasilo občine Kostanjevica na Krki | Brezplačni izvod | Avgust 2009 | Številka 41, 42

Intervju z
županom **3**

Občinska
priznanja **6**

Intervju:
Judita Strašček **11**

Ekošola **20**

10 let PD Polom **25**

Olimje **30**

Turizem v zidanicah **33**

KOSTANJEVIŠKENOVICE

Izdaja

Občina Kostanjevica na Krki

Ljubljanska cesta 7

8311 Kostanjevica na Krki

E-mail

kostanjeviske.novice@gmail.com

UREDNIŠTVO

Odgovorni urednik

Goran Milovanović

Uredniški odbor

Marjana Krhin

Alenka Žugič Jakovina

Matic Skušek

Alja Pincolič

Matej Jordan

OBLIKA

Oblikovanje

Matic Petrič

Urejanje fotografij

Matej Jordan

Fotografija na naslovnici

Matej Jordan

Tisk

Tiskarna »TiskAM«,

Aljoša Mihelin s.p

Naklada

1000 izvodov

Noster nostri 2009 – uvodni koncert, foto: Matej Jordan

Mesec praznovanj

Mesec avgust je tisti mesec, ki ljudi v Kostanjevici navdaja še s posebnim ponosom, saj je mesec praznovanja. Občina praznuje svoj drugi občinski praznik, prazniki pa nas pogosto združujejo in na novo zблиžujejo. Res, da je tokrat podoba mesta skoraj takšna, kot da so zaprte vse poti v Rim. Leseni most je že dolgo kazal klavrno podobo, na kar smo opozarjali tudi že v našem časopisu, pa vendar ni bilo najbolj posrečeno, da je cestno podjetje zaprlo most v petek in da je ta neprevozen sameval cel vikend. Prav tako je bila močno motena povezava z Malencami. Verjetno bi se dalo te stvari urediti nekoliko drugače pa vendar ostaja upanje, da bodo ceste kmalu na novo urejene in da bodo, predvsem leseni most, tudi nekoliko dlje trajale. Mesec avgust je tudi mesec, ki nam v mesto pripelje zabavo. Uspešno se je zaključil festival Noster nostri. Že drugi po vrsti. Prinesel je še pestrejšo kulturno ponudbo kot prvi in daje upanje tudi za naprej. Izredno dobro je bil obiskan tudi letošnji oratorij. Kostanjeviška noč pa je tako ali tako že krepitev kostanjeviške tradicije. Ta vikend bo v znamenju osrednje občinske proslave. Zvene le bodo pohvalne besede in čas bo za čestitke in pohvale. Zaslužen. Bo pa v istem trenutku odprt tudi nov list, ki bo pisal poglavje za naslednje leto. Ureditev cest, kot velik zalogaj bo tako končan, zato bo potrebno ugrizniti še v druge, prav tako velike projekte. Upajmo, da uspešno. Mi bomo beležili in poročali.

| Goran Milovanović

1854-9284

Intervju: Mojmir Pustoslemšek

Lanskoletni intervju z vami je se je začel z zgodbo o obvoznici, kjer se je njeno končanje v letošnjem letu slutilo bolj kot tiha želja. Bili so tudi očitki, da občinska uprava v zvezi z obvoznico premalo lobira.

Kot vidimo sedaj, se dela z veliko vnemo približujejo koncu.

Da, še v lanskem letu smo s prejšnjim ministrom za promet, gospodom Žerjavom, podpisali pogodbo, kjer smo se zavezali, da bi nekje proti koncu leta, konec oktobra, bila ta obvoznica prevozna. Sicer bomo, tudi zaradi zapletov, ki so se vrstili ob tehničnem prevzemu šentviškega predora v Ljubljani, za polno uporabo obvoznice morali počakati na popoln tehnični prevzem. Vseeno mislim, da bo operativno ta projekt končan konec oktobra, razen mogoče hortikulture posegov, oze-lenitve in podobno, na to bo najverjetneje potrebno počakati do drugega leta, investicija namreč po pogodbi poteka do 31. 3. 2010. Vrednost celotne investicije naj bi bila od 6,5 – 7 milijonov evrov, od tega bo občina sofinancirala približno 935 tisoč evrov, ostalo pa so sredstva Ministrstva za promet. Leta 2007 smo poravnali že 275 tisoč evrov, letos imamo za plačati 300 tisoč evrov, preostanek pa bomo morali poravnati v letu 2010. Kot je opaziti, potekajo dela intenzivno, trenutno se izvajajo dela na obeh krožiščih, most je dokončan, utrjujejo se cesta in brežine, položena je meteorna kanalizacija. Nekaj problemov je nastalo s popolno zaporo ceste proti Malencam, saj so bile odrezane od Kostanjevice, a smo se z izvajalci dogovorili, da se za interni promet domačinov omogoči prevoz.

Če ostaneva pri cestah, kako je s projektom Prekopa?

Imamo podpisan sporazum z Ministrstvom za promet, po katerem je vrednost investicije 3,1 milijona evrov, delež občine pa okoli 920 tisoč evrov. Dela naj bi stekla še letos, končala pa naj bi se leta 2011. Izveden je bil razpis dela za 1. fazo tj. 35 % projekta. Na izbiro izvajalca se je pritožil eden izmed ponudnikov, tako da se pričetek del zaradi tega odmika proti koncu leta. Pri tem me nekoliko skrbi zaradi sredstev, saj nam v proračunu manjka denarja, 1. faza pa bo občinsko blagajno obremenila za dodatnih 266 tisoč evrov. Zaradi navedenih razlogov se znajo plačila zavleči v naslednje leto, kar pa v naslednjem letu pomeni dodatne finančne težave za občino, seveda pa tudi za državo. Ti dve cestni zadevi sta največja projekta, ki si jih je v letošnjem letu občina zadala.

Obenem smo se tudi dogovorili, da bomo v kratkem dokončali asfaltiranje ceste Črneča vas – Vrtača – Vrbje in jo odprli za občinski praznik. Projekt bo stal skupno okoli 135 tisoč evrov, od tega bo letos zanj šlo še nekaj čez 60 tisoč evrov, s tem pa bomo omogočili normalen prevoz ljudem s posameznih domačij, tik ob državni meji in jim je to tudi edina pot.

Omeniti moramo seveda še Gorjansko cesto, katere rekonstrukcija bo končana do septembra, kot je bilo predvideno, in je pomembna izboljšava občinske komunalne infrastrukture. Vrednost naložbe je okoli 725 tisoč evrov, delež občinskega

proračuna je 230 tisoč evrov, ostalo pa so sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj in Ministrstva za finance. To so ti večji projekti v izvedbi.

Nedvomno mednje sodi tudi obnova Zdravstvene postaje?

Ta projekt je letos v glavnem dokončan, ostalo je še nekaj malenkosti, ena od teh je javna razsvetljava okrog zdravstvenega doma, nakazuje pa se tudi problematika nemotene ogrevanja, saj je peč za centralno kurjavo dotrajana. To bomo poskušali dofinancirati v naslednjem letu. Vrednost investicije je okoli 160 tisoč evrov, delež občinskega proračuna pa okoli 100 tisoč evrov. Ostalo so sredstva Ministrstva za zdravje in manjši delež samega zdravstvenega doma.

Kateri so še ostali prioritetni projekti?

Nedvomno je eden takih projekt ureditve kanalizacije na Prekopi. Na razpisu Evropskega sklada za regionalni razvoj smo pridobili 560 tisoč evrov, vendar kljub temu zaradi pomanjkanja sredstev projekta v letih 2009 in 2010 ne bomo mogli izplačati. Končuje pa se tudi projekt čistilne naprave Prekopa.

V kakšni razvojni fazi pa je razvoj obrtne cone?

Za 1. fazo obrtne cone je že pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje za elektro infrastrukturo, do konca meseca julija pa bo Upravna enota Krško izdala tudi gradbeno dovoljenje za komunalno infrastrukturo. To pomeni, da bo občina nadaljevala postopek za izbiro izvajalca, pridobitev sredstev in pričetek del. To bomo storili v tesnem sodelovanju s potencialnimi investitorji. Prva faza omogoča izgradnjo treh gospodarskih objektov na parcelah vzhodno od gospodarskih objektov bratov Petretič. Investitorji že lahko vložijo vloge na Upravno enoto za pridobitev gradbenih dovoljenj za njihove objekte.

V podobni situaciji je tudi projekt stanovanjske gradnje na Ljubljanski cesti; 21. julija je bil narok za pridobitev gradbenega dovoljenja za komunalno opremo za 7 parcel, ki jih je občina prodala v letih 2007 in 2008. Pričakuje se, da bo gradbeno dovoljenje pridobljeno v septembru. Tukaj investitorji že vlagajo vloge za pridobitev gradbenih dovoljenj za njihove objekte.

Če povem malo v šali, bomo vsaj po odprtih gradbiščih kmalu podobni Ljubljani.

Lani ste v intervjuju omenjali tudi prostore pod Lamutovim likovnim salonom, kjer bi naj v letošnjem letu vzpostavili turistično informativni center?

Glejte, to zadevo smo trenutno nekoliko zaustavili, saj se je kot prednostna naloga pri tem kompleksu izpostavila ureditev lastništva. Župnišče želi celoten kompleks odprodati, s prejšnjim župnikom smo se sicer pogovarjali o možnosti

dolgoročnega najema, zato smo tudi računali z ureditvijo TIC-a v letošnjem letu. Občina ima vsekakor interes, da pridobi cel objekt, seveda z nekim dolgoročnim odplačilom, smo pa o tej možnosti govorili tudi že s predstavniki škofije. Najprej bo potrebno opraviti cenitev kompleksa, ki je sicer na prestižni lokaciji, vendar je en del v slabem stanju, potreben izdatne finančne injekcije, kar bo potrebno reševati z evropskimi razpisi.

Kot velik projekt je bil lani omenjen tudi športno – rekreacijski center?

Lahko rečem, da smo tudi tukaj aktivni, odločili smo se v prvi fazi za šolski del, ki pa bo omogočil tudi bistveno izboljšanje pogojev rekreacije domačinov in obiskovalcev. Projekt je vreden nekaj čez 800 tisoč evrov. V izdelavi je projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja. Pri tem projektu je problem, da je zelo nizka participacija države. Delež sofinanciranja Ministrstva je samo 10 %, enak delež pričakujemo od športne zveze, medtem ko je občinski delež financiranja 80%, zato bo za ta projekt potrebno poiskati še dodatne vire financiranja. Je pa tudi kasneje, pri sami uporabi takšnega objekta, jasna dikcija, da mora občina z razpisom poiskati upravitelja, ki mora objekt tržiti, da bi se preprečile dodatne izgube, saj je samo vzdrževanje takega kompleksa precej zahtevno.

Vse te finančne obremenitve so verjetno tesno povezane tudi z delitveno bilanco. Kljub praviloma težkim pogajanjem okrog delitve premoženja smo in verjetno ste tudi vi pričakovali neko rešitev prej, sedaj pa kaže, da so pogajanja v slepi ulici?

Občina Krško je enostransko sprejela sklep o ugotovitvi njihovega premoženja. Ugotovili smo, da je v tem dokumentu precej zemljiških parcel, ki so teritorialno povezane z Občino Kostanjevica na Krki; tako ravno te dni pripravljamo pritožbo na njihov sklep, zato bo ta zadeva še nekaj časa odprta, obenem pa tudi naša Občina pripravlja svoj sklep, za katerega računam, da ga bomo sprejeli nekje septembra, oktobra. Ko bosta končani pravni proceduri okrog obeh sklepov, bo to dejansko pomenilo razdružitev. To bo odprlo tudi možnost najemanja kreditov.

Kako pa je z zadolžitvijo Občine Kostanjevica do sedaj?

Občina nima nobenih kreditnih obveznosti. Občinskemu svetu smo sicer predlagali v eni izmed variant proračuna najem kredita v vrednosti 400 tisoč evrov, vendar smo našli drugo rešitev.

Tudi za obvoznico niste najemali nobenih posojil?

Ne. Črpali smo od prodaje zemljišč, določene zadeve nam mora poplačati še Občina Krško, npr. prodajo Metalne, nekaj sredstev pa bo Občina dobila od vračila države za izgradnjo telekomunikacijskega sistema. Gre za del, ki bo refundiral vlaganja bivše krajevnne skupnosti. S tem denarjem bomo poskušali zapreti investicije v letošnjem letu.

V kateri fazi pa je razgrnitev občinskega prostorskega plana?

Do 31. julija bo izdelan Osnutek. Le-tega bomo v avgustu pregledali in po potrebi dopolnili ali kaj popravili. V začetku septembra ga bomo dostavil na ministrstva – soglasodajalce, da dobimo njihove smernice oz. stališča. Po prejemu teh in dopolnitvah osnutka OPN, bomo organizirali javno razgrnitev načrta. Po najnovejših ocenah bo to pred koncem leta.

Z mrtve točke pa naj bi se končno premaknil tudi spor okrog kulturnega doma?

Mislím, da nam je uspelo v zapletu najti dobro, kompromisno rešitev. S kupcem, ki je dom odkupil od Kmečke zadruge, smo sklenili sporazum, kjer smo se dogovorili, da v novozgrajenem objektu naredi večnamensko dvorano s 350 sedeži. Občina bo morala na začetku leta izdelati program dogodkov, ki bodo tako rezervirana za potrebe občanov, preostale termine pa bo lastnik tržil sam. V pogodbi smo tudi zapisali, da v kolikor v petih letih ne zgradi nove dvorane, ta objekt sporazumno pripade Občini Kostanjevica na Krki brez odškodnine. To bo verjetno dovolj velik garant, da bo kraj v nekem uglednem času prišel do spodobne dvorane.

Zaključiva pogovor s turizmom, ki je ena od panog, v kateri lahko ta prostor vsekakor najde svoje vitalne interese in smernice razvoja. Kaj je bilo na področju turizma postorjenega v preteklem letu?

Občinski svet je na zadnji seji sprejel Strategijo o razvoju turizma, ki je bila dolgo v javni obravnavi. Ko bo v kombinaciji z občinskim prostorskim planom in drugimi strategijami, pred kratkim smo imeli tudi formalno obravnavo strategije o kmetijstvu in gozdarstvu, narejen nekakšen konsenz, se bo začelo njihovo izvajanje. Občinski prostorski plan bo tako določil razvojna področja za projekte s področja turizma. V naslednji fazi bo potrebno za oživitev projektov navedenih v strategiji o razvoju turizma intenzivno iskati financiranje, še posebej pri morebitni izgradnji term, kjer bo Občina še dodatno pozorna pri pogojih za projekt, saj menimo, da je prostor tu okoli s termami, ki gradijo na množičnem turizmu že prenasičen, zato si želimo manjše, bolj butične tovrstne destinacije, na nekoliko višjem storitvenem nivoju, ki bi svoj program črpala v naravnih in kulturnih danostih našega prostora. Vsekakor je sam razvoj turizma odvisen predvsem od interesa ljudi v Kostanjevici. Trenutno je aktualen projekt ureditve prenočitvenih kapacitet v zidanicah. To je ena izmed možnosti, nadalje bo potreben še dodaten poudarek na gostinskem turizmu, tudi v Galeriji. Naloga Turistično informativnega centra, ki bo v neki bližnji perspektivi zaživel na otoku, pa bo povezati vse ponudnike. Vsekakor se bo potrebno po odprtju obvoznice premišljeno lotiti tudi projekta ureditve in revitalizacije samega otoka, kar bo dolgotrajen proces.

| Goran Milovanović

OBVESTILO O ZAPORI CEST

Delavci so most zaprli v petek in tako sprožili veliko nejevolje pri občanih, Foto: **Matej Jordan**

Izvajanje gradnje obvoznice in obnove južnega lesenega mostu v Kostanjevici nam bo povzročilo kar nekaj nevšečnosti v vsakdanjem življenju. Žal se kljub prizadevanju temu nismo mogli izogniti in smo priča zaporom cest in mostu.

Kljub temu, da je izvajalec del CGP d.d. poskrbel za z zakonom predpisanim načinom informiranja javnosti o zaporah cest oziroma mostu, bomo podali nekaj informacij, da ne bo preveč različnih tolmačenj situacije.

Za obnovo južnega lesenega mostu ima izvajalec del CGP d.d. dovoljenje za zaporo v obdobju od 20.07. – 31.08.2009 t.j. do pričetka šolskega leta.

Za izgradnjo obvoznice pa ima CGP d.d. dovoljenje za zaporo do 31.03.2009 t.j. skladno z pogodbenim rokom za dokončanje del. Pri tem pa moramo poudariti, da je dejansko dogovorjen in usklajen rok dokončanje del z investitorjem (Direkcija Republike Slovenije za ceste) in izvajalcem del 31.10.2009.

Dodali bi še, da gre v obeh primerih za zapore na državni cesti in ima državna direkcija za ceste izključno pristojnost določanja režima zapor določanja obvozov. Le v primeru, ko so ti po občinskih cestah, je v prisojnosti občine soglasje za obvoz.

Občina bo vztrajala, da bo izvajalec spoštoval dogovorjene roke.

Za razumevanje se zahvaljujemo.

| Stanislav Rostohar, višji svetovalec za gospodarjenje s prostorom, okoljem in infrastrukturo

VRAČANJE VLAGANJ V JAVNO TELEKOMUNIKACIJSKO OMREŽJE

Občanke in občane Občine Kostanjevica na Krki obveščamo, da vse aktivnosti v zvezi z vračanjem vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje potekajo v skladu s sprejetim Odlokom o postopku vračanja vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje na območju Občine Kostanjevica na Krki (Ur. l. RS, št. 38/09) in sklenjenimi poravnanimi (tretja – zadnja je še v teku).

Ko bo zadeva zrela, bo objavljen tudi seznam dejanskih končnih upravičencev, o čemer bomo vse pravočasno in na lokalno primeren način obvestili.

| Občinska uprava

Občine Kostanjevica na Krki

Lovska družina obvešča

Lovska družina Kostanjevica na Krki obvešča, da je v naši LD za ocenjevanje škod v kmetijstvu povzročene s strani divjadi zadolžen g. Milan JORDAN, tel. 041 522 940, ki je hkrati tudi kontaktna oseba za vse, ki bi želeli prijaviti škodo v kmetijstvu povzročeno s strani divjadi.

CENE V VRTCU OD 1.9.2009 DALJE

Občinski svet je na svoji 26. redni seji dne 2.7.2009 sprejel Sklep o določitvi cene programov v Vrtecu pri Osnovni šoli Jožeta Gorupa Kostanjevica na Krki, ki bodo veljale od 1.9.2009 dalje. Cene programov v vrtecu bodo tako znašale:

Starostna skupina 1-3	470,81 €
Kombinirana skupina	389,94 €
Starostna skupina 3-6	345,31 €

Vrtec bo v šolskem letu 2009/2010 obiskovalo 92 otrok, zato je bilo oblikovanih 5 oddelkov in sicer: 1 oddelek I. starostne skupine, 3 oddelki kombiniranih skupin in 1 oddelek II. starostne skupine.

| Anita Krajnc

Višja svetovalka za družbene dejavnosti

Zdravstvena postaja obvešča

PLANIRANA ODSOTNOST avgust 2009

Dr. Melita Sever 20.08. – 31.08.

LABORATORIJ dela ob torkih in četrtnih.

Telefonske številke:

SPL. AMBULANTA DR. CEPIĆ-SESTRA 07 498 83 20

SPL. AMBULANTA DR. SEVER-SESTRA 07 498 83 23

ZOB. AMBULANTA ZA ODRASLE DR. DELAK 07 498 83 25

LABORATORIJ 07 498 83 29

PATRONAŽNA SLUŽBA 07 498 83 27

OBČINSKA PRIZNANJA 2009

Občinski svet občine Kostanjevica na Krki je v torek, 21. julija 2009, sprejel sklep o podelitvi Občinskih priznanj za leto 2009.

Foto: Matej Jordan

Dobitniki priznanj so:

Ključ mestna Kostanjevica na Krki in naziv Častni meščan prejme

Gospod Bogdan Borčič, slikar grafik, pedagog in Prešernov nagrajenec za donacijo grafičnega opusa, ki ga hrani Galerija Božidar Jakac.

Kostanjeviški zlatnik prejme

Gostilna Žolnir d.o.o. za vrhunsko gostinsko ponudbo v kraju in promocijo Kostanjevice na Krki.

Kostanjeviški srebrnik prejmejo:

1. Stanka Sikošek Černoša, Ljubljanska cesta 29a, 8311 Kostanjevica na Krki za dolgoletno nesebično delo v krajevnem odboru Rdečega križa,

2. Peter Luštek, Hmeljska 12, 8311 Kostanjevica na Krki za delo blagajnika v Društvu vinogradnikov in Društvu domače kolone,

3. Toni Homan, Zameško 3, 8310 Šentjernej za uspešno vodenje pihalnega orkestra.

KnK 'LONGBOARD' KAMP

Med 23. in 26. julijem 2009 se je v Kostanjevici na Krki odvijal "KnK Longboard Camp '09". Kampa se je udeležilo 16 'longboard' navdušencev iz Slovenije in Češke. Za tiste, ki "longboardanja" ne poznate povejmo, da gre za šport, eno od zvrsti roljanja na nekoliko daljših deskah in večjih kolesčkih. Kamp je potekal pod vodstvom Mihaela Zadravca (<http://www.thelifeofalongboarder.com>), uradna gostitelj kampa pa sta bila skupina slovenskih longboarderjev "Slongboards" (<http://www.slongboards.com>) in "SNAP longboards" (prva slovenska znamka longboardov, <http://www.snaplongboards.com>). Sodeč po komentarjih, so bili udeleženci več kot navdušeni, saj niso pričakovali tako izpopolnjenega programa, ki je zajel tudi ogled nekaterih slovenskih naravnih in kulturnih znamenitosti kot so Kostanjeviška jama in okolica Galerije Božidar Jakac, ogled Ljubljane, Iškega Vintgarja in slovenske obale. Večjih težav na srečo ni bilo, hospitalizirana

sta bila dva udeleženca iz Češke ekipe vendar sta bila po kratkem času izpuščena iz bolnice brez težjih poškodb. "KnK Longboard Camp" bo organiziran tudi prihodnje leto v upanju, da se ga bo udeležilo več longboarderjev, tudi iz drugih evropskih držav.

| Mihael Zdravec

OBISK DIREKTORJA DIREKTORATA ZA TURIZEM PRI MINISTRSTVU ZA GOSPODARSTVO

18. junija 2009 je na povabilo župana Mojmira Pustoslemška na obisk v Kostanjevico na Krki prišel mag. Marjan Hribar, direktor direktorata za turizem pri Ministrstvu za gospodarstvo. Župan je gostu predstavil stanje na področju razvoja turizma v občini Kostanjevica na Krki, Franc Česnovar in Lea Colarič-Jakše iz Centra za podjetništvo in turizem Krško pa sta ga seznanila s Strategijo razvoja turizma na mikro destinaciji Kostanjevica na Krki ter s problematiko pri razvoju turizma. Opozorila sta na spomeniško zaščito mesta, kjer je dovoljena le obnova stavb, izgradnja in vzpostavitev sedanjega stanja arhitekture objektov; s čimer imajo potencialni investitorji težave pri pridobivanju sredstev na razpisih. Javni razpis za pridobitev sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj, dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva in turistična infrastruktura zahtevajo namreč najmanj 20 ležišč v okviru posamezne operacije, ki pa jih v tako majhne objekte, kot jih ima Kostanjevica na Krki, ni mogoče umestiti. Otok nima prave vsebine in življenja, nekatere hiše ostajajo prazne, nekaj pa je tudi takšnih, kjer so v uporabi spodnji prostori, zgornje etaže (t.i. frčade) pa so prazne. Kostanjevica na Krki tudi ni upravičena do javnega razpisa za ukrep 311 – diverzifikacija v nekmetijski dejavnosti, saj je kot mesto izločena. Tako se tudi mnogim domačinom postavlja vprašanje o prihodnosti mesta, življenja v njem in nadaljnega razvoja.

Občina od Ministrstva za gospodarstvo pričakuje kreacijo posebnega projekta razvoja ali možnost skupinske prijave na razpis ali direktno dodelitev državne pomoči za projekt. Za samo izvedbo dejavnosti turizma bi bil primeren model razpršenega hotela, kar so si Kostanjevičani lahko ogledali 21. marca 2009 na strokovni ekskurziji v Sutriju.

Mag. Hribar se je zahvalil za povabilo in opravičil odsotnost mag. Dimitrija Picige, direktorja Slovenske turistične

organizacije, ki se zaradi neodložljivih obveznosti povabilu v Kostanjevico na Krki žal ni mogel odzvati. Dejal je, da na Ministrstvu za gospodarstvo kreativno delujejo in investirajo v razvoj turizma, tudi preko različnih shem državnih pomoči, ki so namenjene gospodarskim družbam, zato fizične osebe ne morejo kandidirati na teh razpisih. Trenutno je objavljen javni razpis za pridobitev sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, turistična infrastruktura 2009, katerega cilj je dvig kvalitete in pestrosti turistične ponudbe, ustvarjanje novih nočitev, novih zaposlitev in doseganje višje dodane vrednosti na zaposlenega (URL št. 53, 10.07.2009, str. 1813), v prihodnje pa se pričakuje sprememba operativnega programa krepitev regionalnih razvojnih potencialov in dodelitev novih sredstev za koriščenje do leta 2013. Mag. Hribar je nakazal možnost, da se skupaj z Ministrstvom za kulturo pripravi poseben projekt razvoja turizma za mesto Kostanjevica na Krki za namen kulturnega turizma in bo v zvezi s tem tudi sam vzpostavil kontakt z njimi. Izrazil je tudi pripravljenost iskanja investitorja za izkoriščanje tople vode z umestitvijo butične vrste hotela za petične goste. V nadaljevanju si je mag. Hribar ogledal nekatere lokacije, kjer so predvidene investicije v objekte turistične infrastrukture in druge razvojne projekte, se skupaj z nosilci posameznih projektov sprehodil po samem otoku mesta ter poudaril pomembnost prenosa modela razpršenega hotela v Kostanjevico na Krki.

Drugi del srečanja se je nanašal na predstavitev aktivnosti v sklopu nastajajočega proizvoda Turizem v zidanicah, ki ga v Posavju kreira Center za podjetništvo in turizem Krško v sodelovanju z Dolenjsko in Belo krajino. Mag. Hribar si je ogledal še zidanice ob Podgorjanski vinski turistični cesti, takšne, ki so dokončno urejene in tudi takšne, ki so še potrebne investicij ter se o nastajajočem projektu pogovoril s potencialnimi ponudniki na terenu.

| Lea-Marija COLARIČ-JAKŠE

KOSTANJEVIŠKA NOČ 2009

Foto: Matej Jordan

Etnološko društvo Prforcahaus se je tudi letos izkazalo kot nad- vse dober organizator in izvajalec tradicionalne Kostanjeviške noči. Dan se je navkljub slabemu vremenu začel z odbojgarskim turnirjem na mivki, popoldan pa se je dogajanje preselilo na Poletni mestni sejem, kjer so se na

obloženih stojnicah predstavili rokodelci, ekološki kmetovalci, čebelarji in drugi ustvarjalci, med katerimi morda velja še posebej omeniti izjemno domiselno ekipo zavoda Nečke tečke. Glasbe, plesa, hrane in pijače seveda ni (z)manjkalo, kot vsako poletje pa je bila Kostanjeviška noč tudi tokrat prava paša za oči. Ob 19. uri

so na kopališču „Otok“ nastopili pihalni orkestri iz Kostanjevice na Krki, Šentjerneja, Dobropolja in Markovcev ter med drugim izvedli tudi krajši skupni koncert. Temu je ob 20. uri sledilo srečanje pustnih skupin iz Markovcev, Liga, Dobove, Šentjerneja in Malenc. Tudi bogat srečelov ni manjkal. Nasploh je bil večer poln očarljivih in privlačnih dogodkov. Ko se je stemnilo, je po Krki priplavalo na stotine ognjenih plamenčkov, kmalu pa so jim sledili še čarobno okrašeni čol- ni, ki so se, kot vsako leto, potegovali za zmagovalna mesta. Prvo mesto je žirija prisodila simpatični Disco želvi, drugo- uvrščeni so bili Vikingi, tretje mesto pa sta si razdelili ekipi čolna CGP in Lovci na planete. Po pozdravnem nagovoru žu- pana Mojmirja Pustoslemška in litanijah Prforcahausovega kanonika, Andreja Kerina - Kičota, se je zabava ob zvokih ansambla »Zaka-pa-ne« nadaljevala po- zno v noč. Glasbeni nastop je »prekinil« le mogočen ognjemet, ki je točno opolno- či razžaril nebo nad Kostanjevico ter ga poslikal z barvitimi metulji, kupolami in ozvezdji, ki jih bomo še dolgo pomnili. | Jana Drašler

POLETNI MESTNI SEJEM

Foto: Matej Jordan

v soboto, 18. junija 2009, je zavod Otok organiziral poletni Mestni sejem v starem mestnem jedru Kostanjevice na Krki, na otoku pred Lamutovim likovnim salonom, na Ta malem plac'. Na stojnicah se je predstavilo 12 izbranih rokodelcev, kmetov, čebelarjev, eko kmetov in drugih ustvarjalcev. Obisko- valci so lahko kupovali suhomesnate izdelke, kruh, sladice, usnjene izdelke, izdelke iz gline, darila, knjige, kvač- kani nakit, izdelke iz medu, ekološke izdelke, šopke iz suhega cvetja in igrače iz tekstila. Otroci so izdelovali čolničke iz papirja,

ki so jih lahko v večernih urah spusti- li po reki Krki. Obiskovalci so lahko ocenili najbolj zanimivo in najlepšo stoj- nico. Tokrat si je ime najlepše stojnice pridobilo Čebelarsko društvo Kostanje- vice na Krki.

V zavodu Otok smo zadovoljni z obi- skom in že pripravljamo jesenski Mestni sejem, ki bo v mesecu oktobru, ob tednu otroka, namenjen druženju otrok in odraslih. Pripravili bomo delavnice za otroke.

Vabimo okoliške kmete, čebelarje, roko- delce, vinarje in druge ustvarjalce, da se nam takrat pridružijo in predstavijo javnosti.

| Vesna Hrovat in Alenka Lamovšek

BIENALE MALE LAIČNE ILUSTRACIJE

V soboto, 25. julija, smo v prostorih KUD Flokart odprli razstavo del, ki so sodelovala na Bienalu male laične ilustracije 2009.

Bienale male laične ilustracije se je rodil iz ideje, da spodbudimo ustvarjalnost na področju ilustracije tudi pri ustvar- jalcih, ki se z le-to ukvarjajo ljubiteljsko. Na razpis, ki je potekal v decembru 2008, se je prijavilo 13 sodelujočih in kar cel razred osnovne šole. V januar- ju 2009 so bila prispela likovna dela razstavljena v sežanskem Mladinskem centru Podlaga.

Odprtje smo pospremili z likovno delavnico na temo ilustracije. Nastala je skupinska kompozicija velikega forma- ta, narejena v mešani tehniki, ki se je pridružila ostalim razstavljenim delom.

Zahvaljujemo se KUD Flokart, ki je Bienale male laične ilustracije povabil v svoje razstavne prostore, Urošu Abra- mu in Kaji Jordan za uvodne besede, ter Asji Grauf in Jani Drašler za dialog poezije in glasbe, ki je prijetno odprl razstavo.

| Urša Kuplenik

ORATORIJ (6.7. – 11.7.09)

Udeleženci oratorija 2009, fotoarhiv župnije Kostanjevica

Počitnice so veliko hrepenenje osnovnošolcev, pa vendar se zgodi, da se otroci v dveh mesecih počitnic tudi dolgočasijo, nekateri so celo prepuščeni ulici in slabi družbi v soseski. Starši so v službah, mnogi si več ne morejo privoščiti dolgih in dragih dopustov na morju ali v tujini.

Zato se mladi vračamo k don Bosku in njegovemu Oratoriju, ki še vedno ostaja veliko »dvorišče« počitniškega življenja: iger, ročnih spretnosti, odkrivanja talentov, koristnega preživljanja prostega časa, druženja z vrstniki, molitve, vse to z izdelanim programom in pod vodstvom animatorjev.

V dopoldanskem času so otroci najprej prisluhnili zaigrani zgodbi, ki je kot rdeča nit od prvega do zadnjega dne. Zgodbi je sledila jutranja molitev z veliko petja, nato pa je t.i. kateheza, kjer na prijeten način pride do izraza kaka vrednota. Največji del dopoldneva je namenjen raznim delavnicam, kjer otroci ustvarjajo različne izdelke.

Popoldnevi na oratoriju pa so navadno namenjeni igram. Pogosto so to velike igre, ki trajajo tudi po več ur; organizirani so razni turnirji, olimpiade, skoraj nikjer pa ne smejo manjkati vodne igre ter orientacijski pohod na Mohor.

Dan na oratoriju smo vedno sklenili z molitvijo - zahvalo Bogu, ki vsakemu človeku podarja mnogo darov. Seveda je ob koncu dneva tudi spuščanje oratorijske zastave ob petju himne.

Letos je oratorij potekal pod vseslovenskim geslom Računam nate! 47 otrok je s 13 animatorji skupaj odkrivalo neminljivo bogastvo.

Gonilna sila so bili animatorji: Rok Stopar, Peter Lipoglavšek, Gregor Košir, Luka Luzar, Matej Krapež, Anja Skubic, Ana Kuhar, Nina Milčinovič, Petra Krašovec, Darja Dvornik, Tamara Unetič, Klavdija Škedelj ter voditeljici Karmen Franko ter Katarina Krapež.

Letošnji oratorij, 5. po vrsti, so omogočili naslednji sponzorji:

Občina Kostanjevica na Krki, KZ Kostanjevica na Krki, OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki, Strojne inštalacije Lokar Rado s.p., Evrosad Krško, Frizerski studijo Maja, Frizerstvo Žabkar Silva, Družina Jordan z Malenc, TD Kostanjevica, Reklamni napisi Račič Tatjana in Roman, Oton Petrinčič s.p., Kartonaža Grubar Dejan, Šentjernej, Pekarna Klemenčič Dejan, Keramičarstvo Miklavž Anton s.p., Franko Marjan, Zavarovalno zastopanje Katarina Krapež s.p., Ribogojstvo Goričar, Gasilsko društvo Kostanjevica na Krki, Matej Drobnič, Jarkovič Toni, Avguštine, Picerija Otok, Marija Krašovec, Orehovec, Zdravstveni dom Novo mesto, Slaščičarna in Picerija Jereb, Krka d.d., novo mesto, Gostilna kmečki hram, zastava + logotip za majčke (Barbara Batagel).

HVALA VSEM SKUPAJ IN VSAKEMU POSEBEJ!

| K. Krapež

KOSTANJEVIŠKI BORCI

V občini Kostanjevica na Krki je bilo v zadnjih letih kar nekaj proslav in spominskih srečanj, ki jih je pripravila občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Kostanjevica, ki šteje 132 članov. V zahvalo vsem, ki so pomagali pri pripravah, jih je predsednik organizacije Vili Punčuh pred dnevi povabil na srečanje, trem, ki so bili člani Gorjanskega bataljona od leta 1942, pa je podelil spominske šale, dobili so jih 90-letnik Stanko Kušljan, Karel Vene – Bržuj in Sandi Medved, ki pa se srečanja ni mogel udeležiti. Sobotno dopoldne je minilo v prijetnem klepetu, v katerem pa ni manjkalo obujanja spominov na medvojne dogodke na Dolenjskem.

| T. J. G.

Foto: T. J. G.

NOVICE IZ PGD KOSTANJEVICA NA KRKI

Na občnem zboru, ki so ga imeli sredi februarja, so kostanjeviški gasilci soglasno sprejeli plan dela za tekoče leto, ki jim nalaga veliko dela in nalog. V uporabo so pridobili tudi pozivnike, s katerimi bodo njihovi odzivi na intervencije hitrejši in uspešnejši.

V letošnjem letu so posredovali že v 4 intervencijah, ki so se k sreči končale brez večje materialne škode: na Oštreu so skupaj s pripadniki PGD Prekopa pogasili leseno lopo, v bližini kostanjeviškega gradu so pogasili požar na približno 60 arov travnate površine, tretja intervencija se je zgodila v Zaborštu, kjer je na stanovanjski hiši zagorel dimnik, zaradi dimniškega požara so sredi aprila posredovali tudi v Orehovcu.

V spomladanskih dneh so kljub težavam z izbiro primerne lokacije, kjer bi lahko ustrezno opravljali treninge s potrebnim orodjem in se obenem tudi urili za primere morebitnih intervencij, tekmovalne desetine pričele z vajami. Njihov trud in zagnanost sta se obrestovala z vidnimi rezultati na tekmovanjih. Tako so člani A v svoji kategoriji dosegli 1. mesto, članice A in člani B pa 2. mesto. Vse tri desetine se bodo na regijskem tekmovanju, ki bo septembra v Brežicah, potegovala za nastop na državnem prvenstvu. Tudi najmlajši pionirji in mladinci, ki jih vodi Pavel Cvitko so bili uspešni. V njihovih kategorijah jim je za dve desetinki ušlo prvo mesto in so pristali na 5. in 6. mestu. Prav tako so člani A na Senušah v hitri mokri vaji dosegli 2. mesto in na Blanci v suhi vaji 2. mesto.

Ena pomembnejših nalog gasilskega društva je tudi izobraže-

Člani A, foto: arhiv PGD

vanje članov za najzahtevnejše intervencije. Letos so skupaj s PGD Prekopa že organizirali tečaj za pridobitev čina gasilec – operativec, ki ga je uspešno zaključilo 13 tečajnikov PGD Kostanjevica na Krki.

Kot je bilo že večkrat poudarjeno društvo nujno potrebuje novo gasilsko avtociстерno. Občina Kostanjevica kljub odgovornosti za zaščito in reševanje ne more zagotoviti dovolj finančnih sredstev, zato prav v teh dneh poteka pobiranje prostovoljnih prispevkov pri krajanah. Gasilci se iskreno zahvaljujejo za vsak prispevek.

NA POMOČ!

| A.Ž.J.

ČISTILNA AKCIJA VIDER V KRKI

Potapljači krškega društva Vidra so tudi letos priredili že sedaj 13. ekološko-čistilno akcijo v Občini Kostanjevica na Krki. Med 30 udeleženi potapljači sta se v vodo potopila tudi dva potapljača invalida. Odziv potapljačev je bil letos res neverjeten, saj prireditelji ne pomnijo take udeležbe in zanimanja že nekaj let.

Poletno vreme, kot smo ga bili deležni minule dni, med drugim omogoča izvedbo čistilnih akcij, kot je bila denimo minuli konec tedna v Kostanjevici na Krki. Trinajsto leto zapored je čiščenje Krke organiziralo domače društvo potapljačev Vidra iz Krškega, medse pa so tudi letos povabili potapljače invalide. Med 30 potapljači sta se tako v Krko spustila dva invalida, Zoran Vlah, član zagrebškega potapljaškega kluba Geronimo, in Peter Majcen iz Ljubljane, član mariborskega kluba Adriatic.

V čistilni akciji so sicer poleg Vidrinih sodelovali še potapljači iz Šenčurja, Novega mesta, Celja, Slovenskih Konjic, Ljubljane in Zagreba.

Potapljači Vidre so še sporočili, da kljub nič koliko opozo-

Foto: DP Vidra

rilom o varovanju okolja in več kot 10-letni tradiciji čistilnih akcij, na rečnem dnu zelene lepote še vedno najdejo vreče s smetmi. Hkrati dodajajo, da je glede na minula leta teh smeti nekoliko manj in da gre v zadnjem obdobju za manjše smeti, med tem ko so pred leti še redno iz reke "reševali" odslužene gospodinjske aparate in ostalo večjo kramo.

Positivna opažanja, kar se tiče smeti so ta, da se zavest glede varovanja okolja, okoliškega prebivalstva in rednih ter naključnih obiskovalcev dviguje in s tem ohranja ter izboljšuje izgled tega kraja, dolenskega bisere ujetega na bregovih dolenske lepote, reke Krke.

ZGODBA NEKE MLADOSTI

– JUDITA STRAŠČEK

Prebivalci Kostanjevice so od rojstva povezani z vodo. Ob vodi se rodijo, vodo gledajo, poslušajo, jo vdihavajo, brodijo po njej, v njej naredijo prve plavalne zamahe ... Voda je večni spremljevalec njihovega življenja. Voda je v temeljih njihovih domov in na dnu njihove zavesti. In marsikdo, ki umira daleč od doma, še zadnjič zasliši tiho pretakanje Krke, vode, ki se je naselila v njem.

Tudi Judita Strašček je rojena Kostanjevičanka in je rasla ob Krki.

Gospa Judita Strašček, že več kot 60 let živite zunaj Kostanjevice, večina ljudi Vas ne pozna; prosim, da se predstavite.

Sem Slovenka, sem Dolenjka in zaprisežena Kostanjevičanka. Pri tem pa moram priznati, da sem »mešanka«. Oče je bil s Podbočja (prej sv. Križ). Po podatkih iz očetovega rokovnika (podatke je zbral v župnišču sv. Križ v začetku druge svetovne vojne za brata Andreja, ki je s temi podatki nemškimi okupatorjem dokazal, da ni judovskega rodu), sledimo priimku Strašček globoko v 18. stoletje. Mama, dekliško ime Jazbinšek pa je Štajerka. Prišla je iz Planine nad Sevnico (Loke pri Planini). Mama, dekliško ime Jazbinšek (po domače od ločkega Jožeta, ali pa »rihtarjeva«). Takrat je bilo veliko majhnih občin, in njen oče, ki je bil za tedanje čase izobražen kmet, je bil tudi župan (župani so bili tudi neke vrste mirovni sodniki »rihtarji«, danes bi jih imenovali mediatorji).

Kako pa sta vaša starša sploh prišla v Kostanjevico?

Oče, ki se je boril v 1. svetovni vojni na vzhodni fronti, je bil do aprila leta 1918 v ruskem ujetništvu. Ko se je vrnil domov, mu je umrl oče, maja meseca pa še mama. Pozimi leta 1920 se je poročil, žena in hčerka sta mu umrli na porodu. Takrat je v sv. Križu veliko ljudi bolehalo za tuberkulozo.

Mamo, ki je bila zaposlena pri trgovski zadrugi dr. Janeza E. Kreka, Konzumu v Ljubljani, so po dveh letih službovanja leta 1922 prestavili v podružnico v sv. Križ.

Tudi oče, ki se je kleparske obrti učil pri mojstru Klobučarju v Krškem, kjer je obiskoval tudi obrtno šolo, je bil zaposlen v Konzumu v sv. Križu. Ker je hotel odpreti kleparsko

delavnico, si je moral priskrbeti orodje, ki ni bilo poceni, zato je naredil v Novem mestu trgovski tečaj in prevzel vodenje trgovine.

Aprila leta 1922 sta se poročila, dve leti pozneje se je rodila sestra Milada.

Oče je razen verskega časopisa Bogoljub prebiral tudi časopise in knjige z drugačno vsebino. Upravi Konzuma v Ljubljani, kamor so ga najbrž tožili, njegovi pogledi na svet in oddaljevanje od RKC ni bilo po godu. Najprej so mami »priporočili«, da naj ostane doma, ker ima majhnega otroka, pozneje pa so tudi očetu dali jasno vedeti, da ni več zaželen.

Ker je bil oče pljučni bolnik in se je moral zdraviti, del na zdravniško blagajno, še več pa privatno, je moral ves čas delati.

Razen za zdravljenje je denar potreboval tudi za odprtje kleparske delavnice.

Najel je tudi posojilo pri župnijski hranilnici (gospod župnik Zupan je bil razumevajoč in mu je dal posojilo brez prigovora), nekaj denarja si je sposodil pri svaku, nekaj pa je imel svojih prihrankov. S tem denarjem je nakupil vse potrebno za kleparsko obrt in se preselil v Kostanjevico. Selitev v Kostanjevico

Judita Strašček v svoje stanovanju na Poljanskem nasipu v Ljubljani, julija 2009 - FOTO: J. Zakšek

mu je omogočil tudi tedanji kostanjeviški kleparski mojster Rueh, ki se je z družino preselil v Brežice.

V katero hišo se je ob prihodu v Kostanjevico uselila vaša družina?

Od prihoda v Kostanjevico, leta 1925, do leta 1934, smo v Kostanjevici zamenjali pet bivališč.

Prvo domovanje v Kostanjevici je bila Marokova hiša. V veliki zgradbi nasproti Pucovih, ki je bila do nedavnega last Igorja Colariča, je bila nekdaj gostilna. Tudi stavba, v kateri je imel oče delavnico in je bila v gazi, ki pelje s Ta velikega na Ta mali plac, je bila Marokova. S cestne strani, kjer je bil vhod, je bila tudi brivnica Gospoda Tančaka (delno tudi striženje in česanje za ženske in otroke), ki je delovala še nekaj časa po drugi svetovni vojni. Gospod Tančak se je ukvarjal tudi s fotografijo.

Leta 1926, ko sem se rodila, smo živeli že v hiši, ki je nosila številko 22 (danes v tej stavbi živijo družine Javoršek, Zupančič in Saje - Oražnova 6). Na desni strani je imel oče delavnico, ki je bila svetla in za delo ravno pravnja. Verjetno je bil v teh

prostorih že prej kakšen lokal. Stanovanje ni bilo veliko, kar očeta ni motilo, važna je bila delavnica.

Ker je oče želel imeti še svetlejšo delavnico smo se preselili v Severjevo hišo (danes Oražnova 18 - družina Šantelj). Ob nastanitvi smo se morali malo stisniti, kasneje pa smo dobili še prostor, ki ga je zasedala družina Jurčec. Ivan Jurčec in njegova žena, dekliški priimek Bučar, sta bila učitelja. Ko smo se vselili, je bila gospa že nekaj časa bolna, kmalu je tudi umrla. V tej hiši smo ostali približno štiri leta.

Ko sem bila stara nekaj več kot 5 let, smo se vselili v stanovanje nad Tančakovimi, delavnico pa je imel oče spet tam kot prvič. Lastnika obeh Marokovih stavb sta medtem postala gospod in gospa Maurer. Gospod, ki je prišel menda iz Kočevja, je bil notar v Kostanjevici. Vsak dan ga je v grad, kjer je bilo sodišče vozil kočijaž. Gospa, dekliški priimek Bučar, je bila teta Acija Bučarja.

Ker je oče dobil možnost, da se preseli v boljše in svetlejšo delavnico, smo se spet selili, tokrat v Oražnovo hišo. Lokal in stanovanje v hiši je izpraznil trgovec Pavlin, ki se je preselil v bližnjo Jelšnikovo hišo. Večkrat sem skočila v trgovino po kakšno stvar, ki jo je mama »pod nujno« potrebovala. Ona je hodila k Pavlinovim po volno za pletenje in po »garn« za kvačkanje in tudi za pletenje. Mama je veliko pletla, kvačkala in tudi vezla.

Kako se spominjate otroških let v Kostanjevici?

V Oražnovo hišo smo se vselili spomladi leta 1934. V prvem delu hiše, s pogledom na Ta mali plac so se istega leta vselili tudi Trohovi. Oče Janko Troha je bil cestni nadzornik za državne ceste. Janko Troha se je najprej službeno vozil z motorjem, s katerim se je tudi ponesrečil, zlomil si je golen. V novomeški bolnišnici, ki so jo vodili frančiškani so mu nogo dajali dvakrat v gips in mu jo ravnali, vendar zdravljenje ni uspelo. Od takrat je težje hodil.

Dobil je motor s prikolico, da je lažje nadzoroval teren. Z očetom, ki ga je zelo zanimala motoristika, sta motor večno popravljala, vmes pa govorila o svečkah, »fergazerju«, »kuplungi« in še o nekaterih, meni neznanih rečeh. Oče je napravil

Na fotografiji iz leta 1940 na motorju, ki je bil last Cestnega nadzorstva, sedita Franc in Marija Strašček, s psom Tazijem v naročju - FOTO: Janko Troha

tudi šoferski izpit za avto, čeprav lastnega motorja, kaj šele avta, ni imel.

Trohovi so vzeli v najem vrt nasproti Oražnove hiše in podrli ostanke lesenega poslopja, ki je nekoč stalo ob robu vrta. Še ob mojem rojstvu so tam stanovali Kalinovi. Mati Kalinova je bila babica in je tudi meni pomagala na ta svet. Oče pa je bil čevljar, ki je še posebno užival v igranju na trobenti podobnemu instrumentu, »flugelhornu« - krilovki. Hiša, v kateri so stanovali, je pogorela. Preselili so se v leseno stavbo nasproti cerkve, ki so jo tako kot prvo požrli ognjeni zublji. Postavili so si novo, tokrat zidano nasproti gostilne Jalovec, pozneje Klauž (danes je hiša, v kateri je bila gostilna, last Jožice in Dušana Tršarja, kiparja in profesorja na ALU v Ljubljani).

Trohovi so ostali v Kostanjevici do začetka 2. svetovne vojne. Ko so Nemci prvič zapustili mesto, so se Trohovi preselili najprej v Krško, kasneje v Brežice.

Spominjam se, da smo doma imeli moško kolo, kasneje pa je oče sestavil še ženskega, ki je bilo pogosto v obtoku. Sposojala so si ga dekleta, ki so imela razne opravke zunaj Kostanjevice. Ko sem bila dosti velika, sem se tudi sama smela peljati malo naokrog. Največkrat sem zavila proti Malencam. S Selanovo mamó sem se kaj na kratko pogovorila in se odpeljala nazaj domov. Njen sin Ludvik je bil prvi vajenec v delavnici mojega očeta. V času izgradnje kulturnega doma je bil župan, ustanovil

pa je tudi obrtno podjetje SOP. Njegova mama je znala narediti lepe, tople copate, ki so se zapenjale na nartu in niso padale z nog. Moji mami so bili še posebno všeč, ker so jo spominjali na otroška leta.

Ko sem bila stara osem ali devet let in smo že stanovali v Oražnovi hiši, sem že lahko nosila štruco iz dveh kilogramov moke v peko h Kušljanovim. Pri njih sem se potem nekaj časa igrala z Nado in Nino, predvsem z dominami. Nina je bila veliko mlajša, a se je rada vključila v igro. Gospa Antonija je bedela vsak večer in okrog 11. ure zbudila moža Franca, ki je bil pek in je delal ponoči. Z Nado, predvsem z Nino smo še vedno »na zvezici«. Na poti do pekarnice sem pogosto videla poletni na klopi pred hišo sedeti zakonca Koretič. Bila sta prijazna človeka, vedno sta me kaj ogovorila. O gospodu Koretiču, ki je bil zadolžen za kostanjeviško cestno razsvetljavo, je krožila anekdota, ki izvira še iz časov pred mojim rojstvom. Nekega dne je obiskal sorodnika ali znanca v Trbovljah in nazaj grede zamudil vlak. Ker je svojo službo jemal zelo resno, je svojim predpostavljenim ali pa domov poslal brzovjavo s približno naslednjo vsebino: Koretič, lampencinder cug zamudil stop. Podpis Koretič.

Posebni ljudje so bili tudi pri Kristanovi hiši, ki je bila poleg Staničevih na Ta malem plac. V hiši, ki ni bila povsem dokončana sta živela oče in hči Micica. Micica je bila še mlada, vendar se je nosila

po starem. Kadar me je mama poslala k njej po jajčka, me je veselo sprejela, saj je šel iztržek od prodaje v njeno denarnico. Včasih sem skočila »pod nujno« tudi v »farovž« po mleko ali kokošja jajca (stari »farovž« v dvorcu na otoku). Gospodinja, ki je bila sestra gospoda župnika Goloba, je bila zelo prijazna. Težave so bile le v »žleht« purmanih in goseh. Včasih eni, včasih druge so se sprehajali na sprednjem dvorišču, in napadali obiskovalce. Ko so »purmani« razširili svojo kočijo in se zagnali proti meni, sem hitro poiskala varno zavetje pri gospodinji.

Močno mi je ostal v spominu malenški Pepi, ki je bil posebež. Najprej je bil v Ameriki, od koder se je že pred 1. svetovno vojno vrnil. Večkrat je dejal, da se je vrnil, ker to ni zanj, ta Amerika. V 1. svetovni vojni se je bojeval na Solunski fronti. V prvi Jugoslaviji so mu ob agrarni reformi dodelili lep kos zemlje v Prekmurju. Pepi, ki se je pri nas večkrat oglasil, je lepega dne prišel na obisk s klobukom iz zajčje dlake na glavi. Mami, ki ga je vprašala od kod tako lep klobuk je odgovoril: »Posest v Prekmurju sem prepustil nekemu Prekmurcu, ki je imel veliko otrok in malo zemlje. Izgovoril sem si le en lep klobuk, kot spomin na to družino«. Pepi je bil dober srčen, včasih pa tudi muhast. Pri nas je večkrat zaklal prašička, če smo ga imeli priliko kje zrediti. Ko je izdeloval klobase, mu po naročilu mojega očeta mama ni smela ničesar svetovati glede količine soli, popra in majaronovih pleve, kajti Pepi se ni dal od žensk komandirati, kar je še posebno rad poudaril.

Kako ste doživljali vojne čase?

Šolanje sem nadaljevala v šolskem letu 1941/42 v Šmihelu, v 4. razredu meščanske šole pri šolskih sestrah »Notre Dame«. Junija sem se v spremstvu Friedlovega Vinka, ki je prišel po moje osebne stvari s kolesom, in Jankovičevega Vladimira (Mirčita), ki je bil tudi na šolanju v Novem mestu, vračala peš domov. Drugih prevozov sploh ni bilo, ne avtobusa, ne konjske vprege.

Pred vstopom v Struški boršt nas je ustavila italijanska straža, pri gostilni na Mokrem polju pa so počivali partizani (za obisk gostilne najbrž niso imeli denarja).

Tudi mi trije smo malo posedeli, in se spet odpravili na pot. Potem sem ostala doma, doživela odhod Italijanov in ponovni prihod Nemcev.

Spominjam se tudi, ko so mesto obstreljevali partizani, ki so se zadrževali pri cerkvi Matere Božje na Slinovcah. Že ob prvem puku smo zatekli v klet, že prej pa tja nanosili zasilna ležišča. V klet so prišli tudi Vahčičevi (trgovci), Mateličeva mož in žena (mož je bil šef finančnega urada). Urad je bil v predelanem gospodarskem posloplju na Oražnevem dvorišču, zraven sta bili tudi dve stanovanji.

Spet drugič, ko je ponoči streljanje malo ponehalo, se je mama odpravila spat v svojo posteljo v nadstropje. Potem sva se s sobo ob stopnicah odpravile spat še midve s sestro. Kmalu so »priropotali« štirje domobranci. Ker je bila mama sama, oče je bil pri mizarju Frideriku Pavlenču, ki je imel mizarško delavnico na levi strani hiše, je bilo to že sumljivo. Pregledali so stanovanje in podstrežje in končno odšli. Partizani ki so na mesto streljali tudi z minometi, so z dvema izstrelkoma zadeli tudi našo hišo, še več granat pa je padlo na Bizjakov vrt in na sosedovo dvorišče. Železni drobci - »šplitarji« so leteli na vse strani. Ena od obeh granat je priletela na streho, predrla streho in strop nad našo kuhinjo.

Midve z mamó sva v zadnji sekundi zbežali. Mama je ravno kuhala mleko za večerjo in mesila kruh. Z večerjo ni bilo nič, kuhinja pa ni bila več uporabna. Nekega oktobrskega dne, leta 1943, so se po Kostanjevici razširile govorice, da bodo Nemci in domobranci pobrali moške, ki naj bi jih pod prisilo kot vodiči popeljali v Gorjance, kjer naj bi napadli partizane. Za vsak primer se je bolj toplo oblekel. Ponj so prišli med prvimi in ga strpali v Bučarjevo klet (danes prostor nasproti poštni), kasneje so se v kleti znašli tudi drugi, posebej izbrani moški iz Kostanjevice. Mami, ki je opazila, da veliko ljudi vodijo v klet, je uspelo priti do zaprtega očeta in z njim spregovoriti par besed. V tem času so k nam domov prišli štirje domobranci, ki so po vseh prostorih iskali može. Na podstrežju so našli Matjašiča, sina mlinarja z Dob in ga odpeljali s seboj. Nemci in domobranci so kasneje ljudi postrojili

pred Oražnovo hišo. Med njimi sem skozi glavna vrata hiše, ki so bila odprta, v hrbet videla mojega očeta, tokrat zadnjič. Pri Pucovi lipi so jih razporedili še enkrat, ene so odpeljali v delovna taborišča, druge pa v smrt. Oče je bil ustreljen kot talec 21. oktobra 1943 na Malencah.

Kam vas je življenje vodilo po očetovi smrti?

Po očetovi smrti me je mama poslala k stricu v Trbovlje. Januarja 1944 sem se vrnila domov in jeseni istega leta odšla k mamini sestri v Ljubljano. Tam sem končala trgovsko akademijo in bila po krajšem službovanju v Sloveniji, leta 1947 z dekretom prestavljena v Beograd. Po dveh letih sem se vrnila v Ljubljano, leta 1982 upokojila in ostala Ljubljančanka. V letih po vojni sem se v Kostanjevico le redko vračala, med drugim tudi zato, ker je zaradi novih stanovalcev v Oražnovi hiši mamino stanovanje postalo premajhno za obiske.

Sem pa na svoje rojstno mesto navezana še danes. V mislih nosim ljudi, dogodke, povezane z njimi, lesene mostove, vroče poletne popoldneve, brezskrbnost, čolne in reko Krko, ki je že od rane mladosti del mene. Življenje hitro teče in beži, dvakrat se obrneš in že si v letih, ko pišeš spomine. | Jani Zakšek

Dvanajstletna Judita z očetom Francem Straščkom leta 1938 pred Oražnovo hišo - FOTO: Emilija Fon, mag. farmacije

KERAMIKA V KONCEPTU 4

VLapidariju Galerije Božidar Jakac je na ogled razstava z naslovom *Keramika v konceptu 4*. Razstava spremlja 1. Mednarodni triennale keramike UNICUM 09. Osrednja razstava trienala je na ogled v Narodnem muzeju v Ljubljani, spremljevalne pa so razstavljene v različnih galerijskih prostorih po Sloveniji.

Keramika v konceptu 4. razstavlja dela štirih avtorjev, ki se izražajo konceptualno, za svoje umetniško delo pa uporabljajo medij keramike v kombinaciji z drugimi materiali. Srečajo se v enem razstavišču, a vsak v svojem prostoru. Ločeni eden od drugega, kljub temu pa povezani z razmišljanjem o stanjih med življenjem in smrtjo, ki kot rdeča nit teče skozi vse štiri postavitve.

Mirsad Begić se v svoji postavitvi ukvarja s smrtjo, minljivostjo, prehajanjem življenja v onostranstvo. Njegova dela spominjajo na prastare rituale, žrtvovanja, sežige. Iz elementov, ki so bili pred leti že uporabljeni na razstavi

Ohraniti sanje v kostanjeviški galeriji, sestavlja nove kompozicije, jih reciklira. Nešteto »ostankov življenja« – kosti, lobanj – iz rdeče gline, ki nekje ohrani svojo barvo, spet drugje pa je zažgana, sajasta, postavlja v kompozicije, ki spominjajo na smrt. V enem prostoru na pesku leži okostje živali, lahko pa tudi čoln, s katerim so se umrli v nekaterih starih kulturah odpeljali na »drugi svet«. V drugih dveh pa so pogorišča, grmada kosti, ožganih in sajastih, ki ležijo sredi rdečega peska. Vse je zemeljsko, primarno, ognjeno.

Popoln kontrast Begićevi pa predstavlja postavitev Damijana Kracine Sanitarium. Tudi ta razmišlja o življenju in smrti, pa o prehajanju enega v drugo. Njegova keramika je bela, hladna sterilna, spominja na industrijsko. Prav tako celoten prostor deluje hladno, odmaknjeno, daje občutek bolniške sobe. Pred nami ležita na mizi dve vretenci iz hrbtnice velikega bitja, ob strani pa je na kovinskem stojalu obešena bela plastična zavesa, ki skriva »bolnika«. Za zaveso odkrijemo še več

vretenc, sestavljenih v hrbtnico, ki jih povezujejo cevke, po katerih se pretakajo telesne tekočine, ki ohranjajo življenje.

Iztok Maroh prav tako kot Begić »reciklira« – elemente, ki so že bili razstavljeni, postavi v nov kontekst, jim da novo zgodbo. Sistemi so sestavljeni iz industrijsko izdelanih predmetov, ki jih včasih preoblikuje, postavitvi teh pa doda bele keramične »lovke«. Ustvari se nasprotje med živim in neživim, organskim in industrijskim. V svoji postavitvi uporabi tudi svetlobo, mavrico, ki vodi rast in razvoj novih bitij.

Nevestina celica Nataše Sedej simbolizira nevestino stanje pred poroko. Postavitev je razdrobljena, sestavljena iz elementov, simbolov, povezanih z nevesto – postelja, obleka, jajce, pajek ... Kombinacija materialov – kovinska žica in koščki bele gline – dajejo občutek nežnosti, zračnosti, lebdenja. Drobnosti rdeče barve pa vnesejo v nevestin notranji svet življenje, akcijo.

| Urša Kuplenik

MOJCA ZLOKARNIK: ŽARENJE

VV nekdanji samostanski cerkvi Galerije Božidar Jakac se izteka prva letošnja razstava. Priložnost za izražanje samosvoje likovne poetike je dobila slikarka in grafičarka Mojca Zlokarnik iz Ljubljane. Dr. Jure Mikuž je ob pričujoči razstavi zapisal: »Barve so v zgodovini dobivale vrsto simbolnih, ideoloških, emblemskih, ikonografskih, materialnih, tehničnih, kemičnih, fizičnih, psiholoških, nevrobioloških in številnih drugih pomenov, ki segajo na vsa področja človeškega bivanja. Kostanjeviška galerija je bila nekoč cerkev, tako njena gotska, kakor pozneje barokizirana stavba, umetnostni okras in obredna oprema so bili polihromirani. Danes so stene popolnoma bele. Zahteva po vračanju k antični veličastni belini,

Nagovor dr. Mikuža ob otvoritvi, foto: Matej Jordan

ki ni bila nič drugega kakor pasatiistični ideološki konstrukt racionalizma, je tudi tu, namesto pestre baročne notranjščine narekovala dolgočasen videz bele monotonije neoklasicistične arhitekture. Ta, kot je zapisal Manlio Brusatin, »prevladujoča higienična belina« izvira iz filozofije barv, sloneče na Newtonovih teorijah, po katerih je bela stabilna in

dokončna, odločujoča barva, na katero se nanašajo vse druge. V 18. in 19. stoletju je obvladala mesta, pomembne zgradbe in posvečene kraje, njihovo opremo in okrasje ter tako začrtala mejo s temnimi, umazanimi in zakajenimi industrijskimi objekti in delavskimi naselji. Med odliko-

vane arhitekture so seveda sodile tudi samostanske celote, zato tudi notranjost kostanjeviške galerije ohranja podobo vzvišene beline. Le redki sodobni umetniki so jo uspeli s svojimi deli oživeti. S slikami Mojce Zlokarnik je njen prostor fizično zažarel in postal duhovno prežarjen.« Razstava je na ogled še do 23.08.2009. | G.M.

KREATIVNO POLETJE V GALERIJ BOŽIDAR JAKAC

Čas letošnjega poletja v Galeriji Božidar Jakac zaznamujejo tudi različni izobraževalni programi, ki smo jih pripravili v juliju in avgustu. Izhodišče za ustvarjanje, v katerega vabimo predvsem otroke s prostora Posavja in Dolenjske, predstavljajo tako stalne zbirke, ki jih hrani naš umetnostni muzej, kakor tudi občasne razstave, ki so v tem času na ogled v vseh treh razstaviščih:

- v nekdanji samostanski cerkvi, kjer se z razstavo Žarenje predstavlja akademska slikarka Mojca Zlokarnik,
- v prostorih lapidarija, kjer je od 29. maja odprta razstava Keramika v konceptu 4, v okviru katere se predstavljajo Mirsad Begić, Damjan Kracina, Iztok Maroh in Nataša Sedej,
- v Lamutovem likovnem salonu, kjer so do 13. septembra na ogled risbe Bogdana Borčiča.

Tako izvajamo pet Ustvarjalnic; mentorice v julijskih so Mojca Zlokarnik, Urška Kuplenik in Helena Rožman, avgusta pa bodo udeleženci ustvarjali z Natašo Sedej in Jožetom Marinčem, ki bo bogat poletni program zaključil z risarsko delavnico, ki bo potekala v

sredo, 26. avgusta ob 10. uri, v Lamutovem likovnem salonu.

Poleg Ustvarjalnic pa poletni čas že tradicionalno zapolnjujemo tudi z enotedenskimi delavnicami; letos smo pripravili dve. V prvi, ki je potekala med 29. junijem in 3. julijem smo ustvarjali relief. Po uvodnem spoznavanju kiparskih del v stalni zbirki del Franceta Kralja, je devet udeležencev, iz Krškega, Brežic, Leskovca, Škocjana, Novega mesta in Kostanjevice na Krki, ustvarjalo svoje delo, za katerega so poiskali motiv kar v bogati arhitekturi nekdanjega cistercijanskega samostana. Nastale izdelke so patinirali v bron in kamen, program pa smo zaključili z razstavo v pritličju Galerije Božidar Jakac. Delo je teklo pod mentorskim vodstvom likovnega pedagoga Valterja Rabiča. V drugi delavnici je šest udeležencev ustvarjalo lutke iz materialov, ki so jih nabrali v naravi. Izhodišče ustvarjanja je predstavljalo bajeslovno izročilo, ki ga je zbiral in v Bajkah in povestih o Gorgancih objavil Janez Trdina. Pripovedka o velikanih je nato zadnji dan delavnice še zaživela z nastalimi lutkami, predsta-

vo pa sta s svojo glasbo obogatila Jaka Kopač na saksofonu in Asja Grauf na flavti, ki sta s svojim igranjem bogatila tudi kreativne dopoldneve tedna med 20. in 24. julijem. Starši in naključni obiskovalci, ki so se nam pridružili pod našimi tremi lipami pa so ob spontanem ustvarjanju spoznali tudi moč otroške domišljije, ki je za nas in predvsem zanje sredi vročega dneva sklatila celo kakšno zvezdo z neba.

Udeležence iz Kostanjevice na Krki, Leskovca, Ljubljane in Stare vasi na Bizeljskem, je skozi ustvarjanje vodila absolventka likovne pedagogike, Urška Kuplenik.

Poleg doživetij, ki jih odnašajo s seboj udeleženci predstavljenih programov, pa nam, ki delujemo v Galeriji Božidar Jakac, ti programi v poletnem času prinašajo tudi živahne dopoldneve, ki v svoj ustvarjalni vrtinec velikokrat potegnejo tudi vsakokratne naključne obiskovalce našega umetnostnega muzeja.

| Helena Rožman, muzejska svetovalka, pedagoginja

BOGDAN BORČIČ: PREGLEDNA RAZSTAVA RISB

V Lamutovem likovnem salonu Galerije Božidar Jakac je do 13.09.2009 na ogled pregledna razstava risb Bogdana Borčiča iz fonda Galerije Božidar Jakac. Ker je opus Borčičevih risb in skic izjemno velik, smo se pri postavitvi osredotočili na tista dela, ki so risba v tradicionalnem pojmovanju besede.

V zajetem šestdeset letnem časovnem obdobju smo poskušali poudariti tiste umetnikove faze, ki so zaznamovale njegov likovni razvoj motiva, ki se pne od začetne povsem mimetične upodobitve, preko abstrakcije do minimalistične redukcije v zadnjem obdobju. Razstavo odprejo trije »pred akademjski« portreti, ki jih je mladi Borčič narisal v slikarski šoli Mateja

Sternena, sledita portreta, ki sta nastala v prvem letniku Akademije. Nato je nanzanih nekaj žanrskih risb, nastalih na ekskurzijah, npr. v Istro, pa ob obisku delovne brigade na progi Šamac – Sarajevo, pa tudi v delih, ki jih je ustvaril nekoliko kasneje npr. pri obiskovanju cirkusa, ki je gostoval v Ljubljani, kjer že prihaja do izraza Borčičeva poetika kot subjektivna intimistična nota.

Posebno sobo smo namenili ambientalnim upodobitvam, nastalim v Komiži, na otoku Visu, saj je ta kraj skozi ves Borčičev umetniški kredo navzoč kot mentalni habitus. Z risbami iz serije Strelišče, Velika konoba in Rozeta (1970), ki so nastale v šestdesetih prihajamo v področje postopne redukcije motiva in prehajamo v striktno geometriško urejeno likovno polje. Sedemdeseta so predstavljena z štirimi risbami, variacijami na školjke, ki so Borčiča v tem desetletju popolnoma okupirala

tako v risarskem kot tudi slikarskem in grafičnem mediju. Risbe od osemdesetih naprej pa že kažejo Borčičevo čisto modernistično usmeritev, dokončen odmik v abstrakcijo in minimalizem. Na otvornem večeru smo lahko videli tudi film režiserja Filipa Robarja Dorina z naslovom Bodan Borčič: Skice za portret umetnika. Razstavo pa je slavnostno otvoril dr. Stojan Pelko, državni sekretar Ministrstva za Kulturo Republike Slovenije.

| G.M.

Foto: Matej Jordan

RAZSTAVA DRUŠTVA LIKOVNIH UMETNIKOV DOLENJSKE

V prostorih Zveze društev likovnih umetnikov Slovenije v Ljubljani se na svoji prvi razstavi predstavlja Društvo likovnih umetnikov Dolenjske, ki je registrirano v Kostanjevici na Krki, predsednica je Jožica Medle.

Na razstavi je prisotnih dvanajst avtorjev – članov društva, med njimi tudi Jože Marinč, ki se nam predstavlja s precej novim in svežim pristopom. Marinča širša javnost pozna po svojih abstraktnih, gestualno izvedenih slikah, ki jih nadgrajuje s premišljeno nadzorovanim konstruiranjem barvnih nians. V zadnjem obdobju je bilo zaznati izrazito stopnjevanje Marinčevega kolorita,

Foto: Urša Tkalec

ki je dobesedno zažarel. Pri tej postavitvi pa je kot glavno nosilko serije postavil delo Poslušen pes, kjer pride do popolne redukcije barve – le-ta ostane kot akcent v ozkih spremljajočih trakovih. Jože Marinč je letos poleg te razstave gostoval še na dveh odmevnih razstavah na Hrvaškem in sicer v Zagrebu ter v Splitu. | G.M.

JUNIJSKI LITERARNI VEČER

Željko Kozinc in Bogi Pretnar, foto: Matej Jordan

Dogodkov poln zadnji predpočitniški petek v Kostanjevici, je s pomočjo gostoljubnega in prijetnega okolja vrta gostilne Kmečki hram, obogatila tudi knjižnica.

V goste smo povabili Željka Kozinca, novinarja, scenarista, pesnika, pisatelja, popotnika ... Njegov delovni in življenjski opus je resnično bogat. Uspešen in nagrajevan je bil tako na filmskem kot pisateljskem področju.

Željko Kozinc je zdaj upokojenec, ki živi izjemno zanimivo življenje. Njegove dneve močno zaznamujejo potepi, ko ga pokličejo lepi dnevi. Le te že vrsto let deli z navdušenimi bralci v različnih časopisih in knjigah. Povedal je, da se

je pot do projekta Lep dan kliče začela prvi mesec upokojitve, ko si je začel razbijati glavo, kam na izlete, da naredi življenje bolj polno. Izleti so se vrstili bolj kot rezultat njegove radovednosti in impulzivne narave kakor sistematičnega načrtovanja. V desetih letih se mu je nakopičilo okoli 700 krajepisov ali popotniških reportaž, ki jih je strnil v 4 knjigah Lep dan kliče, kjer je opisanih 500 poti po Sloveniji in v najnovejši Moje najljubše poti, ki je izšla ob avtorjevi sedemdesetletnici.

Naši kraji kličejo Željka Kozinca tudi z nekoliko nostalgичnim prizvokom, saj je bila na Oštrcu rojena njegova mati in so tako s temi pobožji zaznamovana

njegova otroška leta. Vezi, ki so nastale takrat, še vedno držijo in rad se vrača, če ne drugače vsaj ob prvem novembru in velikih družinskih srečanjih.

Zanimivo je tudi, da je bila njegova prva pisateljska »pokušina« vezana prav na Kostanjevico. Ob praznovanju sedemstoletnice kraja je še kot šolar za takratni časopis občine Krško napisal prispevek o Kostanjevici. Povedal je tudi, da nekje v Ljubljani čaka njegov velik projekt povezan s Kostanjevico: napisal je namreč scenarij za film o arhitektu Plečniku in Kostanjevici, ki pa bi bil zelo drag in tako pri nadrejenih še ni »prišel skozi«.

Čez pogovor nas je popeljala Bogi Pretnar, znana novinarka in nekdanja urednica časopisnih edicij Vikend, Stop, šolske redakcije časopisa Delo in do upokojitve več let vodja stikov z javnostmi v tej časopisni hiši. Tudi avtorjeva življenjska sopotnica.

Hitro je minila urica klepeta, ki se je potem potegnila v pristrčno družinsko in prijateljsko srečanje. Menim, da smo bili vsi zadovoljni, tako naša gosta, ki sta bila navdušena nad lokacijo našega dogodka, kot vsi, ki smo si vzeli čas in jima prisluhnil.

| Alenka Žugič Jakovina

ZOLI

Colum McCann

Sanje, 2008

238 strani

To je zgodba o Romih, v kateri se čudovito prepletajo resnične in mistične zgodbe romskega vsakdana. Tragična zgodba poljsko-romske pesnice Bronisławe Wajs oz. Papusze, s katero se je pisatelj srečal v romanu Isabel Fonsece Pokoplji me pokončno, ga je tako navdihnila, da je po njej ustvaril lik naslovne junakinje romana Zoli.

Zoli je zgodba o slovaško-romski pevki in pesnici, ki s svojim intelektom in čarom pritegne tudi neromski svet oz. gadžije. Toda zaradi tega se začne oddaljevati od svojih ljudi. Objava njenih pesmi, do katere sicer pride proti njeni volji, postopoma pripelje do dokončnega odvzema svobode Romom.

Češkoslovaške oblasti zlorabijo Zoli v propagandne namene pri socialističnem uveljavljanju enakosti vseh državljanov, pri čemer jih brezobzirno preženejo iz njihovih karavan in strpajo v blokovska naselja. Gledano skozi romske oči je Zoli izdajalka svojega naroda, ki se ji odreče in jo izžene. Izgon iz romske skupnosti pa za Zoli ne pomeni konca, saj se kljub grozovitem poniževanju, s katerim se srečuje na vsakem koraku, postavi na svoje noge in z neskončno močjo in trmoglavostjo, ki ju premore v najbolj kritičnih situacijah, zaživi novo življenje. Avtor se v romanu prav veselo poigrava s stereotipi in detabuiziranjem romske kulture. Neverjetno prepričljivo predstavi romsko doživljanje sveta, na katerega gadžiji običajno gledajo zviška in z nerazumevanjem.

V literarnem svetu McCannovo slikovito pripovedovanje ni zaman cenjeno in že večkrat nagrajeno. Ta irski pisec namreč postrže s poetičnim jezikom, še posebej pa ga odlikuje bogato opisovanje dogodkov – tako tistih zunanjih kot tudi tistih, ki se odvijajo v samih literarnih likih.

Zoli je čaroben roman, ki bralca neprestano preizkuša, zgodba je napisana tako prepričljivo in tihoma strastno, da te posrka vase vse do zadnje strani.

| A.Ž.J.

POŠTA

Charles Bukowski

Primus, 2009

189 strani

Charles Bukowski velja za enega najprepoznavnejših piscev 20. stoletja.

Pošta je njegovo prelomno prozno delo. Po dvanajstih letih dela na pošti se je – star petdeset let, odločil, da bo dal odpoved in živel od poezije. V prvih treh tednih svobode je napisal ta, svoj prvi in po mnenju mnogih najboljši roman, v katerem opisuje življenje svojega alter ega Henryja Chinaskesa. V knjigi na svoj značilni kratak in jedrnat način, poln bolj ali manj črnega humorja, ironije in človeške neposrednosti, obračunava z dvanajstimi leti življenja, ki jih je prebil kot nočni uradnik na neki kalifornijski pošti. Chinaski je ves čas razpet med norimi zahtevami službe in lastnimi, človeškimi skušnjavami in slabostmi, ki ga neprestano potiskajo v položaj marginalca in ciničnega odpadnika. V boju z okostenelo institucijo, njenim brezčutnim in slaboumnim birokratskim aparatom, najde

oporo in tolažbo tam, kjer jo je vse življenje iskal in našel tudi sam Bukowski: pri ženskah in pijači.

Bukowski je v svojih opisih in pogledih na življenje brutalen in neprizanesljiv. Kot v vseh njegovih romanih je tudi svet romana »Pošta« kruto resničen ter brez besednega pretiravanja, olepšav in sanj. In ravno to naredi knjigo močno, kulturno, resnično vredno branja.

| A.Ž.J.

SOMRAK SAGA

Stephenie Meyer

Učila

382, 449, 515, 618 strani

Stephenie Meyer je s svojo romantično vampirsko sago svojevrsten literarni fenomen. Zanimiva je »anekdota« o začetku te megauspešne pisateljske zgodbe: neke noči je imela Stephenie nenavadno žive sanje o človeškem dekletu in vampirskem mladeniču, ki je vanjo zaljubljen, a obenem željan njene krvi. Da sanj ne bi pozabila, se je usedla za računalnik in jih zapisala ... To je vodilo v nastanek kar štirih obsežnih romanov: Somrak, Mlada luna, Mrk in Jutranja zarja.

Celotna serija ima med najstniki po svetu domala kulturni status. Niso ji pa naklonjeni le bralci, ampak tudi strokovna javnost; tako je zveza ameriških knjižnic uvrstila roman Somrak na seznam desetih najboljših knjig za mlajše odrasle. Kljub temu je treba iskreno povedati, da gre sicer za privlačno napisano, a tako jezikovno kot vsebinsko in sporočilno dokaj preprosto, nikakor pa ne vrhunsko mladinsko leposlovje. Pisateljica se pri snovanju svojih romanov ni naslanjala na grozljivo fantastično fikcijo, ampak ji je kot neposreden navdih za vsakega od njih služila ena od klasik angleške književnosti: za Somrak roman Prevezetnost in pristranost pisateljice Jane Austen, za Mlado luno drama Romeo in Julija Williama Shakespearja, za Mrk roman Viharni vrh Emily Brontë in za Jutranjo zarjo Shakespearjevi dramati Beneški trgovec in Sen kresne noči.

In res je Somrak saga, ki jo je pisateljica postavila v sodobno, vselej deževno mesto Forks, v prvi vrsti viharna zgodba o prepovedani najstniški ljubezni med srednješolko Bello Swan in njenim vampirskim sošolcem Edwardom Cullenom. Vampirstvo tako poleg nadnaravnih prigod in dramatičnih zapletov zagotavlja predvsem napetost med glavnima likoma. Socialne in kulturne razlike, ki so bile nekdanje glavne prepreke, je nadomestila kar s prepadom med umrljivo žensko in večno mladim vampirjem.

Avtorica v vsakem od romanov korak za korakom vodi svoja junaka po temačnih, mistično obarvanih, a vseeno utečenih ljubezenskih poteh. Od prvotnega nezaupanja in strastne zaljubljenosti v Somraku prek izgube resnične ljubezni zaradi niza usodnih nesporazumov v Mladi luni in ljubezenskega trikotnika v Mrku do dokončne združitve s poroko v Jutranji zarji.

Na internetu lahko preberemo, da Stephenie Meyer že piše Midsnight Sun, nekakšen spremljevalni roman serije, ki bo pripovedoval o dogodkih iz Somraka iz moške perspektive Edwarda Cullena. Torej zanimivega branja še ne bo zmanjkalo!

| A.Ž.J.

Točka vseživljenjskega učenja v kostanjeviški knjižnici

Foto: Matej Jordan

Valvasorjeva knjižnica je z enotama v Kostanjevici in na Senovem partner v projektu Center vseživljenjskega učenja Posavje, katerega nosilec je Ljudska univerza Krško. Tako od novega leta v kostanjeviški knjižnici deluje Točka vseživljenjskega učenja, na kateri prebivalcem nudimo možnosti pridobivanja novih znanj. V spomladanskem ciklusu smo imeli krožke Zdravilna zelišča, Ročna dela, Z gibanjem do zdravja in računalniške tečaje. Vse dejavnosti so bile odlično sprejete, dober glas se je raznesel po našem kraju in tudi širše, z nekateri rezultati smo se predstavili tudi na razstavah. S krožkom Z gibanjem do zdravja, smo želeli posebej poudariti pomen pravilnega gibanja in vsakodnevne nezahtevne vadbe za kvalitetnejše življenje. Majda Adamič – višja fizioterapevtka, se s to tematiko ukvarja že celo svojo poklicno kariero. Posebej je področje njenega delovanja osveščanje in učenje starejših, o čemer je tudi že izdala tri monografije. Zelo zanimiv in učinkovit je bil njen teoretično-praktični pristop k vadbi, kjer so se zadovoljne udeleženke sredinih popoldanskih srečanj (dobile so se desetkrat, zabeležili smo 106 obiskov) naučile preprostih, a koristnih vaj, ki jih bodo lahko delale tudi same doma.

Krožek ročna dela je začel delovati konec januarja. Mentorica Ina Čebular, magistrica tekstilnih znanosti, je na začetku poudarila, da je glavni namen krožka oživiti znane ročnodelske tehnike in da tu ne bo šlo za klasično učenje, temveč za izmenjavo znanja in izkušenj, podkrepljeno s strokovnim znanjem. Spoznavali so različne rokodelske spretnosti: šivanje krpank, kvačkanje, ročno pletenje, vezenje križcev in polno vezenje, vozlanje ali makrame in slikanje na svilo. Niso pa gospe ob torkih dopoldne le pridobivale novih znanj in obujale spretnosti, ki se prenašajo iz roda v rod. To so bila tudi prijetna in slastna druženja, ki so rodila veliko klepetov, zabavnih in lepih trenutkov, morda še neodkritih potencialov, tudi novih znanstev in prijateljstev. V maju so se udeleženke krožka (96 smo jih našteali na 10 srečanjih) v kostanjeviški knjižnici pred-

Foto: Matej Jordan

stavile s čudovito razstavo izdelkov.

Četrтки so bili namenjeni spoznavanju zdravilnih zelišč, pod mentorstvom Nataše Kršak. Tudi tu so udeleženke aktivno sodelovale. Predstavitve zelišč, ki so jih pripravile niso bile le teoretične, ampak se je vsaka izkazala z neverjetno domišljijo in ustvarjalnostjo. Veliko novega in uporabnega znanja jim je prineslo tudi predavanje mag. ph. Jožeta Kukmana, o zdravem življenju in uporabi zdravilnih zelišč. Skupaj so šli tudi v naravo iskat zdravilne rožice. Članice krožka so pripravile tudi zelo odmevno predstavitev svojega dela na dnevu vseživljenjskega učenja v Krškem.

Veliko zanimanje je bilo tudi za računalniške tečaje. Tako sta marec in april minila tudi v znamenju druženj ob računalniku, ki smo jih pripravili v knjižnici. V mali šoli računalništva za babice in dedke smo spoznavali računalnik, se učili pisanja in oblikovanja dokumentov, se skupaj podali na neskončno pot interneta in si začeli dopisovati po elektronski pošti. Tudi ta srečanja so bila prijetna in poučna tako za tečajnike, kot za mentorico.

Stavek, da se učimo celo življenje, se ne glede na obrabljenost vedno znova potrjuje. Vse bolj se zavedamo pomena vseživljenjskega učenja za ljudi vseh starosti, saj ima koristi za osebo samo in za skupnost. Tisti, ki se izobražuje več ve, sebe, druge in svet bolje razume, postane bolj samozavesten, je zmožen pomagati, skratka osebnostno raste. Pa tudi družina, prijatelji, lokalna in celo nacionalna skupnost imajo veliko od tega. Tudi v Kostanjevici z veseljem opažamo, da je vse več takih, ki so se pripravljene učiti, se na tak način družiti in si obogatiti življenje.

Zato bomo v jeseni na točki vseživljenjskega učenja zagotovo nadaljevali, z novimi vsebinami, z vsemi ki ste že z nami in že imate ideje kaj bi še, dobrodošli pa bodo tudi vsi, ki jih bodo prevzele naše pozitivne izkušnje.

| Alenka Žugič Jakovina

ŠOLA NI ŠALA

»Oziranje v preteklost ima smisel le tedaj, če služi prihodnosti,« je nekoč dejal Konrad Adenauer in pri šoli je že tako, da sta preteklost in prihodnost neločljivo povezani, saj le skupaj lahko prinašata uspeh. Šolsko leto, ki je za nami, je postreglo z veliko dogodki, o katerih smo vas sproti obveščali, preden pogledamo v september, pa je prav, da vam ponudimo še nekaj utrinkov zadnjih mesecev.

Projekti, ki smo jih vodili v šolskem letu 2008/09, so potekali uspešno. Ponovno smo s svojimi dejavnostmi in EKODNEVOM potrdili zeleno zastavo Ekošole, o naši dejavnosti je posnela oddajo tudi Televizija Slovenija (oddaja Šport Špas), vključili smo se tudi v mrežo Zdravih šol, uspešni smo bili na razpisih MŠŠ, ki je mreži 10 osnovnih šol, med katerimi smo bili tudi mi, podelil kar dva projekta, ki se financirata iz Evropskih socialnih skladov. To sta projekta KULTURSTIK (razvijanje kulturnih kompetenc) in BEREM IN PIŠEM – SE UČIM (internetna bralna značka). Sredi julija smo iz Službe vlade za lokalno politiko in regionalni razvoj dobili obvestilo, da je med dvajsetimi odobrenimi evropskimi projekti iz programa IPA tudi projekt Z GLAVO V NARAVO, ki ga bomo izvajali skupaj z osnovnimi šolami Podbočje, Cerklje ob Krki, Velika Dolina in Bregana. Z njim bomo nadgradili naravoslovne vsebine ter pridobili kar nekaj opreme za astronomijo, vremensko postajo..., učencem pa bomo iz programa lahko omogočali širši izbor naravoslovnih vsebin in taborov. Skupna vrednost projekta do leta 2013 bo več kot 200.000,00 EUR. V okviru stalnega strokovnega izpopolnjevanja pa so učitelji sodelovali v projektu Šole za ravnateljice Mreža 2 (Vodenje razreda), v katerem so konkretizirali izvajanje dežurstev. Prednostna naloga lanskega leta pa je bil nedvomno sprejem VZGOJNEGA NAČRTA šole, konec

avgusta pa bomo sprejeli še podrobnejša Pravila šolskega reda. Po dvajsetem avgustu bodo naložena tudi na šolski spletni strani, tako da boste starši in učenci lahko dodali tudi svoje predloge. Uspešno smo izpeljali vse šole v naravi in tabore, kot smo jih načrtali v Letnem delovnem načrtu, izvedli plavalni tečaj za drugošolce, kolesarske izpite za učence 5. razreda in plesni tečaj za valetnike. Na Dnevu druženja in gibanja treh generacij smo ob sodelovanju Zdravstvenega doma Krško, Planinskega društva Polom, ŠD Kostanjevica na

Krki, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter NLB (poslovalnica Kostanjevica na Krki) ponovno združili moči otroci, starši in stari starši, obiskal pa nas je tudi kolesarska legenda – Uroš Muren.

Slovesno smo obeležili tudi 20-letnico otroškega likovnega extempora, ki se ga je udeležilo rekordno število mladih likovnikov (130) iz vse Slovenije in Hrvaške. Razstavo je odprl mag. Gregor Mohorčič, direktor Zavoda RS za šolstvo.

In še ena razveseljiva novica: občina Kostanjevica na Krki je kandidirala s projektom Športno rekreacijski center na MŠŠ, ki ji je namenil za izgradnjo nekaj manj kot 11% predvidenih sredstev, ostala sredstva pa bo potrebno pridobiti še na razpisih Fundacije za šport ter v okviru drugih virov, saj je predračunska vrednost projekta več kot 800.000,00 EUR, po terminskem planu pa naj bi se začela gradnja do 1. junija 2010.

TEKMOVANJA

Letos so našo šolo najuspešneje zastopali naslednji učenci:

DRŽAVNA TEKMOVANJA:

- Marko Jordan - zlato Štefanovo priznanje iz fizike
- Žan Štokar – srebrno priznanje iz logike, udeležil se je tudi državnega tekmovanja iz matematike, kjer so mu zmanjkale 3 točke do zlatega Vegovega priznanja
- Katja Koncilja - srebrno priznanje iz diabetesa

ŠPORTNI DOSEŽKI:

- Področna tekmovanja

datum	vrsta	Mesto
8.9.2008	Odbojka na mivki, fantje	1. mesto
15.01.2009	Odbojka v dvorani, fantje	1. mesto
	Odbojka mala, področno	1. mesto
28.05.2009		1. mesto: Urška Gramc 300m 2. mesto: Borut Sintič 300m Lana Beševič, višina Jaka Jenškovec, kroglja 3. mesto: Marko Žulič, daljina
10.06.2009	Atletski četverboj	1. mesto: Tim Strajnar, 1.r

- Državna tekmovanja

Odbojka na mivki, polfinale (fantje), Novo mesto	Fantje: Jan Zakšek Jernej Tomazin Simon Krapež Simon Košir	3. mesto
Odbojka v dvorani, četrtfinale, Hoče	fantje	3. mesto
Atletika posamično, Nova Gorica	Urška Gramc 300 m	10. mesto

VALETA

Tudi letos so se devetošolci pod vodstvom razredničarke Mojce Jevšnik poslovili od učiteljev in osnovnošolskih prijateljev na zaključnem plesu – valeti. V Gostilni Žolnir smo na svečanem delu podelili tudi spričevala, pohvale in nagrade najuspešnejšim. Letos prvič učenci niso imeli v spričevalih zapisanega splošnega učnega uspeha, kljub temu je bil glede na dosežke za najuspešnejšega učenca generacije razglašen Marko Jordan, za športnika generacije pa Jernej Tomazin. Posebne nagrade je najuspešnejšim podelil tudi župan Mojmir Pustoslemšek.

VRTEC

Tudi vrtničkarji so šolsko leto zaključili z različnimi dejavnostmi, ob koncu tudi z obiskom čarovnika in skupnim piknikom.

Za vse starše pa bo nedvomno pomembna informacija, da bomo v novem šolskem letu imeli v vrtcu kar 92 otrok v petih oddelkih. Vrtec je maksimalno zaseden, trenutno ni prostih mest. Glede na to, da se število vpisanih ves čas povečuje, skupaj z občino razmišljamo tudi o možnostih razširitve, saj predvidevamo, da bomo kmalu potrebovali vsaj še eno skupino, pogoji v šoli za izvajanje predšolske vzgoje pa nikakor niso optimalni.

| Melita Skušek

EKOŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Ekošola kot način življenja je program evropskega združenja in je sestavni del prizadevanj EU za okoljevarstveno izobraževanje, ki od leta 2005 izvaja strategijo vzgoje in izobraževanje za trajnostni razvoj UNECE (United Nations Economic Commission for Europe).

Program deluje pod okriljem Društva za okoljsko izobraževanje DOVES, ki je pridružena članica FEE (Foundation for

Environmental Education), ter je bila ustanovljena z namenom, da organizirano in načrtno pospešuje okoljsko izobraževanje in ozaveščanje v Evropi in v svetu. Trenutno je vanjo vključenih 58 držav <http://www.eco-schools.org/linking/index.html>.

V šolskem letu 2008/2009 je v projekt Ekošola kot način življenja vključenih 548 slovenskih ustanov (od tega 319 osnovnih šol, 18 podružničnih šol, 104

Foto: Katarina Zahrastrnik

vrtni, 58 enot vrtnic, 17 centrov šolskih in obšolskih dejavnosti ter 32 srednjih šol, v katerih aktivno sodeluje 135.498 učencev in 15.079 učiteljev).

Osnovna šola Jožeta Gorjupa iz Kostanjevice na Krki sodeluje v mednarodnem projektu Ekošola kot način življenja komaj tretje leto ter nudi vedno nove izzive vsem sodelujočim. Zaradi podnebnih sprememb in posledic, ki se obetajo živim bitjem Modrega planeta, smo s celoletnim projektom VODA – ŽIVLJENJE POVSOD OKOLI NAS želeli opozoriti na pomen ohranjanja sladke in pitne vode. Spoznanja, ugotovitve in izdelke učencev od 1. do 9. razreda smo obširno predstavili na šolskem ekodnevu 20. marca 2009, tik pred svetovnim dnevom voda. Učenci so spoznavali pomen in značilnosti vode ter značilnosti lokalnih sladkovodnih ekosistemov, rastlinske in živalske vrste v potoku Studena in reki Krki ter ribniku Slivje. Obudili so izdelovanje mlinčkov, spoznavali koristne življenjske navade povezane z vodo, spoznali kroženje vode v naravi, si ogledali čistilno napravo, spoznavali fizikalne značilnosti Studene ter vodo ustvarjalno izrazili v glasbeni, literarni, plesni, likovni, športni in angleški delavnici. Ekonovinarji so celotni utrip spremljali ter pripravili priložnostno glasilo. K sodelovanju smo povabili člana Ribiške družine iz Kostanjevice na Krki, višjo medicinsko sestro iz Zdravstvenega

doma Krško, podjetje Kostak Krško, plesno inštruktorico iz OŠ Podbočje ter člana Potapljaškega društva Vidra iz Krškega. Na zanimivem predavanju sta predstavila potapljanje kot športno panogo, življenje v reki Krki, kot ga običajno spremljajo lahko le potapljači, ter nas seznanila s potapljaško opremo in nevarnostmi, ki prežijo v reki Krki. Najuspešnejši ustvarjalci šolskega foto natečaja na temo VODA so prejeli priložnostne nagrade. Bogata in zanimiva razstava, ki je bila na ogled v šolski avli, je zagotovo spodbudila mlade radovedneže k opazovanju, raziskovanju in celostnemu doživljanju narave v povezavi z raziskovalnim delom. Ugotavljamo, da moramo vodo bolj ceniti, zato naj postane naša vrednota!

Okvir letošnje vodilne teme je znotraj našega šolskega vsakdana bogatil znanje ter širili ekološko zavest še z naslednjimi projekti in dejavnostmi:

- Živali in mi ter Zele-
ni nahrbtnik (oba v VVE)
- Zdravo življenje (izbrali smo temo Sadje in zelenjava na jedilniku učencev)
- Ekokviz za osnovne šole (tematika letošnjega Ekokviza »Varovanje okolja in trajnostni razvoj« je bila razdeljena na tri področja: odpadki, energija, problematika podnebnih sprememb)
- Dobrodelni božično-novoletni sejem s prazničnim koncertom (izkupiček od prodaje izdelkov smo namenili v šolski sklad (761,55 evrov); zadovoljstvo staršev in množičen odziv obiskovalcev nam vliva voljo, da ta družabni dogodek pripravimo tudi prihodnje leto)
- Posadimo 10 000 dreves v okolici vrtcev in ekošol (projekt je omogočil generalni sponzor Mercator; prejeli smo dve sadni drevesi in ju zasadili v šolski park; projekt pomeni izvajanje edinstvenega pristopa in odzivanja na podnebne spremembe ter vse večje pomanjkanje hrane, vzpodbudo otrokom k spoštovanju narave, kako preživeti v naravi, ohranjati biotsko raznolikost)
- Dan druženja treh generacij (prireditve, ki spoštuje vrednote športa, zdravja in ekologije ter si prizadeva ozaveščati šolarje, mladostnike in odrasle ljudi o

Foto: Katarina Zahrastnik

pomenu življenja in njegove kvalitete, smo izvedli drugo leto zapored; tudi letos nam je uspelo povezati tri ali štiri generacije, kar nam je v veselje, tako da bomo prireditve izvedli tudi prihodnje leto)

- Ekotržnica v Krškem v organizaciji podjetja Kostak Krško (učenci so podjetje prodali za 93 evrov izdelkov. Izkupiček so namenili Šolskemu skladu; vsem učencem, ki so v letošnjem letu aktivno sodelovali na področju ekošole, je podjetje Kostak podarilo ogled glasbeno gledališke predstave Čarovnije protipackarije)
- Dobrodelna dražba likovnih izdelkov ExTempora v okviru dobrodelnega kolesarskega maratona Le Monde Diplomatie (nekaj likovnih izdelkov je na dobrodelni dražbi »prodal« znani voditelj dražb Mitja Meršol; polovico denarja od dobrodelne prodaje (55 evrov) je ravnateljica Melita Skušek izročila Mitji Meršolu v humanitarni namen za Pediatrično kliniko v Ljubljani; ostali izkupiček (165 evrov) smo namenili v šolski sklad)
- zbiralne akcije (zbrali smo več kot 200 kosov odpadnih tonerjev in kartuš, 43 kg plastičnih zamaškov v humanitarni namen ter 13 640 kg odpadnega papirja)
- obisk ekološke kmetije Štefana Urbanča v Račji vasi pri Cerkljah ob Krki
- snemanje oddaje Šport Špas, ki si jo lahko ogledate v arhivu oddaj na naslo-

vu www.sportspas.si.

Poleg vseh naštetih projektov in dejavnosti vseskozi vsi skrbimo za čisto in urejeno šolsko okolico, naši ekodetektivi pa so še posebej pozorni na čim manjšo porabo električne energije, vode in papirja.

Delovanje ekošole uspešno izvajamo v sodelovanju s starši, z Občino Kostanjevica na Krki, s podjetjem Kostak Krško, z Zdravstvenim domom Kostanjevica na Krki in ZD Krško, Ribiško družino Kostanjevica na Krki, Društvom čebelarjev iz Kostanjevice na Krki, s Potapljaškim društvom VIDRA Krško ter z ekološko osveščenimi občani, ki nas tiho podpirajo. Vsem smo hvaležni in verjamemo, da bodo z nami tudi v prihodnje.

Na svetovni dan okolja, 5. junija 2009, smo na Ekofestivalu, pred Halo Tivoli v Ljubljani, prejeli mednarodno priznanje Zelena zastava, ki je simbolno priznanje našemu zavodu za okoljevarstveno delovanje.

S skupnim lokalnim delovanjem - mislimo globalno!

| Katarina Zahrastnik,
šolska koordinatorica projekta
Ekošola kot način življenja

ZAKAJ JEČIJO LESENI MOSTOVI?

Foto: Matej Jordan

Leseni mostovi ječijo le in samo takrat, kadar je teža, ki jo morajo nositi na svojih plečih prevelika. Kadar jih preobremenimo in na tem dolgo vztrajamo, začno mostovi popuščati in če na svojih nepremišljenih dejanjih vztrajamo še naprej začno mostovi pokati in propadati. Podobno zgodbo kot leseni mostovi živijo vse stvari, ki so človeku podrejene. Dokler delujejo v našo korist in nam lahko služijo, smo do njih dovzetni, takoj ko v njih ne vidimo interesa (ali bolje zaslužka) jih nepovratno izkoristimo, izčrpamo, zavržemo in uničimo. Naj gre za lesene mostove ali kar planet v celoti; odnos naše (zahodne) civilizacije in sistem v katerem naj bi človeštvo napredovalo ostaja enako nemaren. Razumem, da nam ni mar za lesene mostove, saj bomo postavili nove; razumem, da nam ni mar za prazno plastenko, ki jo odvržemo, saj si bomo kupili novo. Nikakor pa ne morem razumeti, da nam ni mar za naravo in planet na katerem živimo saj sta unikatna, neponovljiva, predvsem pa bistvena za obstoj človeka kot takega. Žal do danes še niso odkrili prostora v vesolju, kamor bi se lahko naselil človek in žal smo naš planet uničili do te mere, da bo življenje postalo boj za preživetje. Na najbolj

prefinjen način si spodkopavamo tla pod lastnimi nogami in majemo temelje obstoja živih bitij. Dodobra poznamo možnosti, ki jih imamo na Zemlji. Hlastavo izkoriščamo naravne vire, kopljemo surovine in izčrpavamo zaloge medtem ko so naše dolžnosti kot je medgeneracijska odgovornost in ohranjanje ostalih živih vrst potisnjena daleč v ozadje. Uničevanje okolja je postala družbeno sprejeta posledica v dobiček usmerjene kapitalistične produkcije. Očividno živimo za ta trenutek. Vse slabo (uničeno okolje, socialna nepravilnost), kar smo podedovali od predhodnih prebivalcev planeta smo uspeli multiplicirati v še slabše. Vse dobro (harmonija z naravo in drugimi vrstami) smo zamenjali za plastično srečo in polne žepe. Kljub temu, da smo prepričani, da napredujemo in se kot družba razvijamo, dejansko tonemo globlje in globlje. Svoj razvoj gradimo na ignoranci medgeneracijske odgovornosti in na uničevanju drugih vrst. Zato, da bo Slovenija bahavo povečala proizvodnjo električne energije, bodo ceno plačali naši zanamci. Nikoli več ne bodo videli Save v naravni strugi, še več – naslednje tri generacije bodo živele nad skladiščem jedrskih odpadkov. Vse to, da bi sebično povečali naš materialni

standard, medtem ko vse živo okoli nas propada in umira.

Ta prispevek je povzeten predavanja z naslovom »Prilika o izgubljenem planetu«. Pobiranje papirčkov, konference o zmanjševanju toplogrednih plinov in ekoakcije so nujne! tako kot je nujno vedeti, da z njimi čistimo in rešujemo milimetrsko plast kilometrskega problema. Spremenili smo ozračje, vode, prsti, podnebje, rastline itd. in vse v svojo škodo. Napako smo sicer opazili, a cilj opravičuje sredstva in prilika se nadaljuje.

Naučili smo se pospravljati, reciklirati in ločevati odpadke, čeprav bi bilo lažje, da se naučimo, kako pridelati manj smeti. Uničevanje planeta in okolja je vprašanje naravovarstvenikov, je aktualno politično vprašanje, je daleč od nas in se nas ne tiče, vse dokler nam pridelka ne uniči katastrofalna suša, streho razkrije neurje in avto potolče nenavadno velika toča. Pa še takrat je krivo vreme in ne človek, ki je istega popoldneva izsekal za Slovenijo velik kos tropskega gozda, povzročil izumrtje treh življenjskih vrst in v zrak spustil dvajset ton toplogrednih plinov. Da bi res živeli v miru, bi morali radikalno spremeniti naše razmišljanje in preoblikovati vzorec vrednot h katerim stremimo. Ne pomaga veliko, če gledamo oddajo o varovanju okolja, ki jo producira televizijska hiša, ki je v lasti istih ljudi, ki vzpostavljajo naftne lobije. Veliko pa pomaga, če začnemo razmišljati s svojo glavo in najprej pometemo pred svojim pragom. To ni ekologija, to je prihodnost. Zakaj? Ker na spodaj napisano vprašanje obstaja le en smiseln in human odgovor: Je bistvo napredka otroku kupiti štiri nove plastične igrače ali je bistvo napredka otroku ponuditi in omogočiti štiri osnovne pogoje za življenje: da bo dihal svež zrak in pil neoporečno vodo, da bo jedel zdravo hrano, ki zraste iz kvalitetne prsti. Kaj je bistvo napredka in zakaj je naš planet?

| Alja Pincolič

TURNIR V ODBOJKI NA MIVKI

V soboto, 18. julija, je Športno društvo Kostanjevica organiziralo 10. tradicionalni turnir dvojic v odbojki na mivki. Na tekmovanje se je prijavilo 7 ekip. Največjo skrb nam je povzročalo vreme, saj je od prve do zadnje minute tekmovanja deževalo z močnimi vmesnimi nalivi in vetrom. Odločitev tekmovalcev je bila, da turnir izpeljemo do konca. Po nekaj prekinitvah in prevetritvah pod bližnjimi drevesi in pod streho sosednjega bifeja smo tekmovanje pripeljali h koncu. Kljub nemogočim razmeram so bili dvoboji na igrišču zanimivi, polni lepih potez, borbenosti in požrtvovalnosti. Še enkrat

čestitke vsem udeležencem.

Izidi:

1. mesto: LUDA (Luka Krošl in David Čuk)
2. mesto: OLD SCHOOL (Žan Colarič in Jure Jordan)
3. mesto: OK Kostanjevica I. (Simon Košir, Jernej Tomazin)

PRIREDITVE V MESECU SEPTEMBRU

V okviru občinskega praznika bo Športno društvo Kostanjevica septembra (predvidoma 5.) izvedlo tradicionalni turnir v malem nogometu za pokal Občine Kostanjevica. Turnir je namenjen športnemu druženju občanov. Naša želja je, da bi vsaka vas imela svojo ekipo. Več ko nas bo, bolj bo zanimivo.

14. septembra ob 10. uri bo potekala prireditve 24. Tek ob Krki. Za tiste,

črni oblaki nad turnirjem v odbojki, foto: Boris Polovič

ki še niste v formi je še dovolj časa za trening. Najdaljša proga je dolga 8,5 km, za mlajše pa organiziramo tek na 1000 in 400 metrov. Prireditve šteje za pokal Dolenjskega lista in je vključena v akcijo Slovenija teče. V sklopu prireditve bo potekal tudi tek za pokal Občine Kostanjevica in rekreativni pohod.

| Boris Polovič, predsednik ŠD Kostanjevica

PO TREH SEZONAH ODBOJKE V KOSTANJEVICI NA KRKI

Za nami je že tretja sezona aktivnega treniranja in tekmovanja v različnih državnih ligah. V letošnji sezoni smo prvič nastopali s štirimi ekipami, kar je bil velik organizacijski zalogaj. Ekipe trenirajo povprečno trikrat tedensko, poleg tega so vse vključene v državne lige v svojih kategorijah.

Kot najpomembnejši napredek si v klubu štejem dejstvo, da se z vsakim letom večja število igralcev, poleg tega pa smo postali prepoznavni tudi v slovenskem merilu. Če se so lansko leto trenerji naših tekmecev in sodniki še čudili, od kod prihajamo, funkcionarji na OZS pa nas niso resno jemali, je postalo v tej sezoni

povsem drugače. Povabili so nas k sodelovanju pri sprejemanju novih pravil, zaupajo nam organizacijo različnih turnirjev z našimi sodniki, naši igralci pa sodelujejo v regijskih in državnih reprezentancah. Tako počasi naš klub dozoreva v resen odbojkerski center, kjer so cilji dolgoročno in sistematično zastavljeni.

Končni rezultati v sezoni 2008/2009

Kadeti

V ligi "B" so v svoji skupini osvojili 2. mesto.

LESTVICA

poz.	Ekipa	točke	Tekme		Seti			Točke v setih		
			zm.	Iz.	zm.	Izg.	Količ.	zm.	izg.	Količ.
1	TOM Mokronog	12	6	0	12	1	12,00	306	206	1,485
2	OK Kostanjevica	8	4	2	9	4	2,250	297	244	1,217
3	Olimpija	2	1	5	2	10	0,200	234	301	0,777
4	MOK Kočevje	3	1	5	2	10	0,200	209	295	0,708

Starejši dečki

V ligi "B" so v svoji skupini brez poraza osvojili 1. mesto.

LESTVICA

poz.	Ekipa	točke	Tekme		Seti			Točke v setih		
			zm.	Iz.	zm.	Izg.	Količ.	zm.	izg.	Količ.
1	OK Kostanjevica	12	6	0	12	1	12,00	314	239	1,314
2	Astec Triglav	6	3	3	8	6	1,333	292	263	1,110
3	MOK Kočevje	4	2	4	4	10	0,400	233	300	0,777
4	LOK Črnuče	2	1	5	3	10	0,300	253	290	0,872

Mlajši dečki – mala odbojka

Ekipa mlajših dečkov je odigrala 6 turnirjev, kjer je zasedla:

- 1 - krat 1. mesto,
- 2 – krat 2. mesto,
- 1 – krat 3. mesto,
- 2 – krat 4. mesto.

Ekipa je osvojila končno 29. mesto v državnem prvenstvu.

Malčki – mini odbojka

Ekipa se je preko štirih kvalifikacijskih turnirjev uvrstila v zaključne boje od 9. do 16. mesta.

ZAKLJUČNI TURNIR – Kostanjevica na Krki, 09. 05. 2009

Kostanjevica na Krki : Braslovče 0:2 (14:25, 19:25)

Kostanjevica na Krki : Šoštanj Topolšica 2:1 (13:25, 25:0, 25:0)

Kostanjevica na Krki : Mislinja 2:0 b.b.

Vrstni red na turnirju:

1. Braslovče
2. Kostanjevica na Krki
3. Šoštanj Topolšica
4. Mislinja

Ekipa je osvojila končno 11. mesto v državnem prvenstvu.

V tej sezoni so naši trije člani opravili osnovni tečaj za odbojkarskega sodnika in postali sodniki začetniki, ki lahko sodijo na tekmah mlajših selekcij. Novost je tudi naša spletna stran, na kateri lahko dobite vse informacije o delovanju našega kluba (www.okkostanjevica.si). Za naslednjo sezono naš čaka v tem prehodnem obdobju še veliko dela in lahko se že sedaj vsi skupaj veselimo tekem, ki jih bodo naše ekipe igrale v tekmovalnem letu 2009/2010.

| Ervin Felicijan

	HORTIKULTURA PLANTAŽE IN GRADNJE BREŽICE d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • svetovanje, načrtovanje in izvedba ureditev hišnih vrtov, javnih površin in parkov • ozelenitve in vzdrževanje površin • vzgoja in prodaja parkovnih, gozdnih in topolovih sadik • izvedba vseh vrst gradbenih del pri zunanjem urejanju • druga gradbena dela • odkup in prodaja lesnih gozdnih sortimentov
	<p>HPG d.o.o. Brežice, Gornji Lenart 28a tel.: 07/4902 074, 07/4993 015, Drevesnica Rimš.: 07/4975 023 e-mail: tajnistvo@hpg-brezice.si, www.hpg-brezice.si</p>	

10 LET PLANINSKEGA DRUŠTVA POLOM, KOSTANJEVICA NA KRKI

Intervju s predsednikom društva Francijem Štokarjem

fotoarhiv PD Polom

fotoarhiv PD Polom

fotoarhiv PD Polom

Naj vas za začetek vprašam, koliko članov šteje kostanjeviško planinsko društvo; menda ste po članih drugo največje društvo v občini?

Število članov se letno giblje med 110 in 130. Imamo pravilo, da mora biti vsakdo, ki se nam pridruži pri naših pohodih v visokogorje, član društva, saj so ti pohodi zahtevni in jih ne gre izvajati brez priprave in določenega znanja. S članstvom v Planinskem društvu pa je član tudi nezgodno zavarovan. Drugače pa naši člani prihajajo tudi iz drugih občin, precej jih je iz Rake nekaj iz Šentjerneja, seveda pa Kostanjevičani tvorijo veliko večino.

Kako je društvo organizirano?

Ustanovni odbor društva je bil 13. 12. 1998 v nekdanji restavraciji Pod Gorjanci. Na njem smo sprožili postopek za ustanovitev. Marca leta 1999, torej pred desetimi leti, je bilo društvo tudi uradno vpisano v register, dobilo pa je tudi status člana Planinske zveze Slovenije. Društvo ima upravni in nadzorni odbor, častno razsodišče ter vodniški in mladinski odsek ter odsek za planinska pota. Ob petletnici obstoja društva smo predstavili tudi prapor društva, pri oblikovanju katerega nam je pomagal tudi akademski slikar Jože Marinč, na njem je upodobljen značilen motiv pokrajine z reko Krko in Otokom. Imamo tudi svoj logotip.

Kakšna je vaša ciljna skupina članov?

Z zadovoljstvom lahko rečem, da društvo združuje vse generacije, od mlajših do starejših. V društvu smo med drugim organizirali tudi mladinski odsek, ki uspešno sodeluje v Osnovni šoli Jožeta Gorjupa. Inštruktorica v šoli Staša Jordan vodi najmlajše učence na bližnje pohode po Gorjancih, do Mohorja, za starejše pa organizirajo tudi večdnevne izlete, na primer na Trdinov vrh. Takrat so prisotni tudi naši vodniki, to predvideva tudi zakon, ter seveda profesorji.

Imate tudi svoje vodnike ...

Za društvo je zelo pomembno, da ima svoje vodnike. Sami

imamo sedem vodnikov, od teh štiri z mednarodno vodniško licenco. Imamo tudi sedem usposobljenih markacistov, ki urejajo poti na območju Kostanjevice in Podbočja v skladu s pravilnikom Planinske zveze Slovenije. Markacije je namreč treba obnavljati redno, vsaj vsaki dve leti, čiščenja poti, poseka vejevja ter košnje pa se moramo lotiti dvakrat letno.

Katere poti kostanjeviškega območja bi še posebej izpostavili?

Ena teh je vsekakor Trdinova pot, ki prečka Orehovec, se razcepi skozi Rigle oz. Rutensko pot, ter vodi navzgor mimo Mirčevega križa proti Polomu in do Špilerjeve špice. Lahko pa se začne tudi pri Galeriji Božidar Jakac in nadaljuje čez Grič in Ivanjše proti Vodenicam ter se od tam dvigne proti Polomu. Na križišču se ti dve poti združita. Imamo tudi krožno Rutensko pot, ki od Rutenske poti nadaljuje do bivaka, se obrne nazaj skozi Drage in spet pripelje v Orehovec; zaradi svoje zahtevnosti in strmine je primerna za trening športnikov. Sicer pa je pot čez Rigle varovana z okoli šestdesetimi metri jeklene vrvi in klinov. Varnost je predvsem pozimi ključnega pomena. Skrbimo tudi za zelo lepo panoramsko pot, ki ima začetek pri jami in se vzpne na Kičer, na katerem so domačini iz Oštrca postavili križ. Tam je tudi skrinjica, da se obiskovalci lahko vpišejo.

Obstajajo pa tudi neoznačene poti ...

Seveda. Ena takšnih je cvičkova pot, ki resda ni označena, je pa zato tradicionalna. Vsako leto poteka tradicionalen pohod med vinogradi, hrami, po vinskih goricah Kostanjevice na Krki in Podbočja. Začetek poti je v Zavodah, že na samem začetku ob zidanicah čaka prigrizek s pokušnjo cvička, pohod se nadaljuje proti cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. Tu je razgledna točka na nekdanji samostan, Kostanjevico na Krki z njeno okolico, vidi se tudi na zasavsko hribovje, v lepem vremenu pa Kamniško Savinjske Alpe s Triglavom. Pohod se nadaljuje proti Črneči vasi, čez Črneški vrh. Spust se nadaljuje do potoka Sušica, običajno ni veliko vode. Kolovozna pot vodi do gorice

Vinjar in naprej po strmi asfaltni cesti, na vrhu gorice se zavije levo v vas Gradnje, do gorice Blatnik. Čas za večji počitek, toplo malico, pijačo in na zdravje s cvičkom. Sledi povratek do Zavod, spust po gozdu v dolino potoka Sušica in Zavod, sama okolica je posajena z vinogradi znanih pridelovalcev dobre kapljice, ki pripravijo pogostitve.

Podobno je tudi s čebularsko potjo, ki prav tako ni označena, pomeni pa množičen pohod, ki ga že kar tradicionalno izvajamo drugo nedeljo po Martinu. Pot vodi čez krakovski gozd vse do Rake. Zamisli so pravzaprav botrovali naši planinski kolegi iz Rake, saj gre za staro ljudsko pot, po kateri so kmetje nosili čebulo na prodaj v Kostanjevico. Seveda so si v te namene izbirali najkrajše možne poti, zato je pot pravzaprav bližnjica. Pot je zelo zanimiva, ker vodi mimo pragozda – seveda pa skrbno pazimo, da ne posegamo v rezervat, zato si za svoje pohode izbiramo rob pragozda. Skrb za ohranjanje narave je tudi razlog, da pot ni označena. Bolje je organizirati skupinski pohod enkrat letno - konec novembra, ko ne motimo ptičev in ni podrasti - kot pa, da bi po njej hodil vsak zase in rušil ravnovesje. Tudi samega Krakovskega gozda ne gre podcenjevati – kdor ni poznavalec, se v njem lahko kaj hitro izgubi. Še posebej v megli.

Za označitev ali trasiranje je torej treba imeti kar nekaj predznanja, potrebno je varovati naravo in verjetno upoštevati pravila Planinske zveze?

Kdor se želi lotiti postavljanja in označevanja poti, mora imeti o tem obširno predznanje. To je med drugim vezano na varovanje narave, lastništvo zemljišč, varnost pohodnikov, standardno označevanje. Potrebno je dobiti soglasje vseh lastnikov zemljišč, kar pa ne velja za tiste poti, ki so bile že prej v katastru Planinske zveze Slovenije in se pravzaprav obnavljajo.

Se na ture odpravite tudi izven Slovenije?

Kar se tiče tujine, so bile v našem načrtu Karnijske Alpe, a ker so razmere slabe in je v visokogorju še veliko snega, je izvedba zaenkrat pod vprašajem. Verjetno jo bomo izvedli kasneje v avgustu.

V povezavi z začetki pohodništva v Kostanjevici je na vaši spletni strani omenjena tudi Emilija Fon ...

Po doslej zbranih podatkih je bila prav Emilija Fon tista, ki je v Kostanjevici zagnala organizirano planinarjenje oz. pohodništvo. Zdravju ljudi se je posvečala tako skozi svojo lekarnarsko dejavnost kot tudi preventivno z zanimanjem za pohodništvo. Ustanovila je planinsko društvo in pa tudi dom na Polomu, po katerem se še danes imenujemo, čeprav je zdaj v žalostnem razsulu. Omeniti velja tudi Vereno Kosjek, učiteljico, animatorko in strastno planinko, ki je učence vsako leto vodila na Trdinov vrh in nazaj. Po letu 1963 pa smo žal dolgo pogrešali sinergijo, ki bi ljudi združila v navdušenju do planinarjenja.

Kakšne sledove je pustilo društvo ob desetletnici svojega delovanja?

Naše društvo deluje 10 let in z veseljem lahko povem, da uspešno. Je zakonsko urejeno, ima vse, kar dobro stoječe društvo mora imeti. Vseskozi se trudimo, da smo aktualni, pa naj bo to na področju pravilnika (letos smo tako zakonsko uskladili statut z novostmi) ali pomembnih jubilejev kostanjeviške občine. Tako smo, na primer, 750 let omembe Kostanjevice obeležili s posebnim vodniško vodenim pohodom od Galerije Božidar Jakac proti Kočariji, Vodenicam, Mirčevem križu, Polomu, pa do Poganje jame na robu in skozi del bukovega pragozda, ki je nedotaknjen. Pot se nadaljuje čez Kozarje do Črneče vasi in Zavod. Gre pravzaprav za pot po dobršnem delu obrobja kostanjeviške občine, ki pa ga namerno nismo markirali, saj bi šlo za prevelik poseg v naravo.

Med dosežki velja omeniti tudi naš bilten, ki izide enkrat letno, običajno ob občnem zboru društva, in za katerega se še posebej potrudimo. Do sedaj smo izdali že devet številkk. V njem posredujemo bralcem poročila o prehojenih poteh, načrte za prihodnost ter povzetke sklepov občnih zborov. Tu še posebej pazimo, da poskušamo ohranjati izvorna ledinska imena, saj le-ta vedno bolj tonejo v pozabo, z leti pa se tudi popačijo.

Med novosti spada tudi prenovljena zasnova spletne strani, ki je zdaj sveža in aktualna.

V avgustu praznujete poseben jubilej. Na kakšen način ga boste označili?

9. avgusta bo potekala prireditev ob 10-letnici delovanja društva, na kateri nameravamo podeliti tudi nekaj priznanj. Na prireditev nameravamo povabiti mnoga planinska društva Dolenjske. Praznovanje jubileja bomo oplemenitili tudi z ureditvijo nove poti na območju krajevne skupnosti Podbočje, ki vodi na Planino; ta bo označena tudi z novimi smernimi tablami, katere sponzor je, po pogodbi s PZS, tovarna Krka iz Novega mesta. Med aktualne dogodke vsekakor sodi tudi romanje na Kum. To romanje se zgodi le vsakih sedem let in tako se bomo letos, 30. avgusta, povzpeli na Kum do sv. Neže. Prireditev bomo izvedli v sodelovanju s turističnim društvom ter župnijo, ki je glavni nosilec. S sabo bomo seveda tudi tokrat imeli novo obleko za sv. Nežo. Seveda je danes romanje prilagojeno modernemu času, kar pomeni, da se ljudje nanj povečini ne odpravljajo več peš, temveč z avtobusi in avtomobili. Kolesarji pa bodo krenili prav iz Kostanjevice.

| Jana Drašler

fotoarhiv PD Polom

PIHALNI ORKESTER PRAZNOVAL 15. OBLETNICO DELOVANJA

KOSTANJEVICA NA KRKI – V soboto, 13. junija, je Pihalni orkester Kostanjevica na Krki pripravil 15. poletni koncert. Člani pihalnega orkestra so koncert priredili na grajskem dvorišču nekdanjega cistercijanskega samostana v Kostanjevici. Večer so popestrili tudi gostje, ansambel Igor in Zlati zvoki, ki so z domačim orkestrom zaigrali tudi nekaj skupnih skladb. Orkester pod vodstvom dirigenta Antona Homana je zaigral tudi novo skladbo z naslovom *Kostanjevica na Krki*, skladatelja Vladimirja Mustajbašića.

»Na začetku nismo mislili, da bomo kdaj igrali v tako številni zasedbi, saj se že 15 let borimo za vsakega člana. Vsak dirigent si želi velik orkester, ampak moramo se zavedati, da je Kostanjevica vseeno manjši kraj,« je povedal Dirigent Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki, Anton Homan. Orkester ima trenutno 40 članov, a si vsi želijo, da bi se ta številka še povečala. Predsednik PO Kostanjevica na Krki Borut Baznik je dejal, da je na prvem koncertu igralo okoli 25 članov. Tisti, ki so v orkestru od začetka, so na 15. obletnici dobili srebrne Gallusove značke, ki jih je podelila predsednica sveta območne izpostave JSKD Krško Ivanka Černelič Jurečič. Dobitniki so: Borut Baznik, Jurij Baznik, Lidija Črnoša, Anton Homan, Andrej Jordan, Robert Jordan, Tomaž Pibernik in Jasna Strel. Koncert je že 15. leto zapored povezovala Melita Skušek, ki je po mnenju članov orkestra nepogrešljivi člen vsakega koncerta.

Danes imajo mlajši člani dobra glasbila in potrebno glasbeno izobrazbo. »Večina članov sprva ni imela glasbene izobrazbe. Igrati smo začeli z zelo slabimi instrumenti, ki smo jih s prostovoljnimi prispevki domačinov kupili na Češkem. Kljub vsemu menim, da smo s slabimi instrumenti znali zelo dobro

igrati,« je še dejal Homan. Danes so večino prvih instrumentov že zamenjali, ostale pa nameravajo zamenjati v bližnji prihodnosti. Etnološko društvo Prforchenhaus je ob letošnjem jubileju orkestru podarilo novo trobento, glavni pokrovitelj, Občina Kostanjevica na Krki, pa je člane pihalnega orkestra na novo oblekla.

Na koncertu je bilo približno 300 ljudi, kar je po oceni Baznika lepo število za tako majhen, a kulturni kraj. O načrtih in željah za prihodnost je Homan dejal, da si želi, da bi z igranjem zadovoljili čimveč ljudi.

Poleg jubilejnega koncerta je orkester igral še na številnih nastopih, tako doma kot v tujini. Člani so 21. marca zaigrali v avstrijskem mestecu Leoben, kjer je v večjem nakupovalnem centru Slovenska turistična organizacija pripravila predstavitev slovenskega turizma za ta del Avstrije. Poleg stojnic, ki so bile postavljene po celem nakupovalnem centru, so organizatorji pripravili še pester kulturni program z nastopajočimi. Šmarješke Toplice, ki so tudi predstavljale svojo turistično ponudbo, so na sejnem povabilu kostanjeviški pihalni orkester. Člani kostanjeviške godbe na pihala so bili s strani Šmarjeških Toplic in Slovenske turistične organizacije

zelo pohvaljeni in se jim je obetal še en nastop v Avstriji, a je zaradi organizacijskih težav odpadel. Kostanjeviški pihalni orkester se je udeležil tudi nastopa na dobrodelnem koncertu, ki so ga pripravili 17. aprila v Osnovni šoli Podbočje. Zaigrali so tudi na festivalu Študentska cvičkarija, ki se vsako leto odvija na Obali, v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu. Kostanjevičani so 22. aprila zaigrali v Ljubljani, 9. maja pa še v Novem mestu, nastopili so tudi pred domačim občinstvom, ko so se 1. maja udeležili že tradicionalne budnice ob prazniku dela. Kot

ponavadi je orkester najprej igral v Črneči vasi in na Oštrcu, nato pa prebudil še Kostanjevičane. V soboto, 9. maja, so člani kostanjeviške godbe na pihala, zaigrali tudi na začetku prireditve Srečanje treh generacij, ki jo je organizirala Osnovna šola Jožeta Gorjupa. Zadnji uradni nastop pred letošnjim poletnim koncertom pa je imel pihalni orkester v soboto, 16. maja, na diplomatskem kolesarskem maratonu s startom in ciljem pri nekdanjem cistercijanskem samostanu v Kostanjevici na Krki. | Alja Angeli

UNIVERZA V BURGUNDIJI

Ko tako mesec dni po prihodu iz študijske izmenjave iz Dijona razmišljam, kaj me je najbolj zaznamovalo, mi postane jasno, da to ni bilo niti mesto niti sam študij, ampak nekaj dosti bolj francoskega, ki pa je bila hkrati tudi filozofska izkušnja.

S tem bolj francoskim mislim njihove najbolj lastne navade, odnose do sočloveka, države, kulture. Skratka, Francozi kot nacija so v nekaterih vsakdanjostih dosti drugačni. Vendar pa ta pečat ni le plod tega stika z drugo kulturo, ampak je povezan z neko izjavo sodobnega francoskega filozofa Alaina Badiouja. Ta na nekem mestu pravi, da razlika med kitajskim birokratom in angleškim poslovnežem ni večja kot razlika med komerkoli in njim samim. S to izjavo torej pravi, da pripadnost določeni tradiciji, nima ključne vloge pri prisotnosti v nekem postajanju resnice. Z drugimi besedami, človek se ne rodi (tradicija, kultura) v resnico, ampak ji lahko sledi šele skozi življenje in samo skozi življenje. Te misli bom poskušal sedaj konkretizirati s pomočjo dveh, v splošnem dobrih, francoskih kulturnih posebnosti.

Prva in najvidnejša je aktivizem. Stavke in demonstracije so francoski vsakdan. V času izmenjave se je dogodila blokada nekaterih stavb v univerzitetnem kampusu, ki je bila demokratsko izglasovana na generalni skupščini študentov, profesorjev in drugih uslužbencev univerze. Iz tega bi lahko sklepali, da je politični aganžma posameznikov na zelo visokem nivoju. V neki meri je to res in kar se tiče bojev za pravice delavcev so verjetno v svetu v samem vrhu. Toda obstaja še neka druga plat. Pri mnogih od manifestacij je čutiti nek določen komformizem. Kot da bi šlo za neko obrnjeno slovensko situacijo. Če pri nas v glavnem ne hodimo na proteste, ker se bojimo avtoritet, potem bi se dalo reči, da se hodijo Francozi stalno bojevat, stalno upirat. Kar lahko pomeni tudi, da je sam upor vsebina protestov in tako ni pravega zanimanja za realne spremembe. Drugačna vrsta izkoriščanja političnega aktivizma je bolj osebne narave, in sicer je mnogo študentov glasovalo za blokado fakultet predvsem zaradi posledično odpadlih predavanj. To se je pokazalo sredi maja, ko je visela na niti veljavnost samega semestra, takrat je volilno telo, večinoma študentsko, izglasovalo konec blokade, čeprav iz vladne strani ni prišlo do nobenih sprememb.

Druga značilnost, katere kot tujec sprva resda nisi pretirano

deležen, je neke vrste vljudnost, kateri sam pravim formalna vljudnost. Razlog, da izraz vljudnost ni ustrezen, je v tem, da označuje predvsem nekoga, ki se vede lepše od drugih, bolj dostojno. Medtem ko je s formalno vljudnostjo mišljen splošen nivo vljudnostnih fraz, ki je na višji ravni kot pri nas. V življenju se to kaže skozi poljubljane ob srečanju, ali stiskom roke med dvema moškima, obveznim vprašanjem po počutju, z zahvalami ob vsaki priložnosti. Stik s Francozi na tej ravni je nadvse prijeten. Vendar pa kakorkoli je že to občutiti, to ne spremeni dejstva, da je v mnogih predelih Francije, tudi v Dijonu, še vedno občutiti diskriminacijo do Arabcev in temnopoltih in pa vzvišenost do vseh drugih narodov. Čeprav je ta pretirani francoski narodni ponos že neka druga zgodba, bi se vendarle dalo najti neko skupno točko s formalno vljudnostjo. Mogoče gre za to, da je občutek velike vrednosti lastnega naroda proizvedel te vljudnostne manire in so zato tudi tako omejene. Seveda niso vsi isto omejeni.

Kar sem v teh devetih mesecih spoznal, poleg parih drugih stvari je, da biti Francoz ali biti Slovenec ali Hrvat ali Iranec dejansko ne pomeni nič več, kot imeti korenine na nekem koncu sveta in do nekega časa srkati iz podtalnice tradicije, vendar pa nacija nima nobene realne vrednosti, ker 'Kdo pa je narod?'; in da res običajni nekaterih lahko delujejo bolj osvobajajoče od drugih, a lahko brez zavesti pridobijo drug, lažen pomen.

| Gregor Kuhar

foto: Gregor Kuhar

SLOVENSKO-HRVAŠKA MEJA V OKOLICI KOSTANJEVICE SKOZI SREDNJI VEK

Dandanes je zelo moderno govoriti o deželah brez meja, a žal vsak dan vidimo, da temu vendarle ni tako. Včasih se zdi, da so se meje resnično zabrisale, a smo hkrati priča neprestanim borbam za meje, tako dejanskim kot zgolj namišljenim. Vendar je meja med mojim in tvojim pravzaprav pomembna že od samega začetka.

Danes je večinska tema tako v Sloveniji kot na Hrvaškem skupna. Marsikomu se morda toži po skupni domovini, a sedaj je tu nova realnost, ki jo je treba spoštovati. Toda obrnimo pogled navzgor k naslovu in se postavimo stoletja nazaj. Vsakdo, ki se rad ukvarja z zgodovino, spozna, da prej ko slepisana beseda da nekaj rezultatov, ki si jih bomo ogledali v nadaljevanju. Skozi vso zgodnejšo zgodovino je bil osrednji slovenski prostor na prepihu selitev in je rahel veter objel tudi naše kraje. Slednji so bili žal na meji tako mogočnih velesil, kot sta bili frankovski imperij in kasneje Rimsko cesarstvo nemške narodnosti, ter Ogrska kraljevina. V teh dveh mogočnih državnih tvorbah pa se skrivata dve, danes majhni a samostojni državi. Meja, ki je še danes aktualna pa v preteklosti ni bila tako samoumevna, kot se zdi. Kot je ugotavljal že Miha Kosi, je bila meja v preteklosti zelo živ mehanizem. Čeprav nam viri iz 10. in 11. stoletja ne kažejo čiste slike meje med današnjima državicama, se nanje lahko opremo. Tako lahko sklepamo, da so bile meje v odročnejših predelih mogočnih imperijev bolj kot ne neposeljen pas težje prehodnega terena, kot so gričevnati gozdovi ali nižinska močvirna tla.

To je nedvomno veljalo tudi za področje okoli Kostanjevice, ki so jo obkrožali globoki in mogočni nižinski gozdovi in obronki dokaj visokih in hribovitih Gorjancev. Tako se zdi, da je bila meja v času 10. in 11. stoletja

le velik prazen nič. Na nemški strani globoki gozdovi in vznožje Gorjancev, na Ogrski strani pa prav tako velik pas gozdov ob Gorjancih na drugi strani. Kasnejši viri kažejo, da se je to ozemlje počasi koloniziralo s strani tako nemških kot madžarskih plemičev. Zdi se, da so sprva imeli mnogo več moči in tudi ljudi za naseljevanje na naši strani Gorjancev veliki nemški fevdalci, ki so na naši strani poskušali s posameznimi akcijami razširiti teritorij v svoj prid in s tem povečati tudi vpliv cesarstva. Tudi bogata cerkvena dediščina na okoliških gričih z romanskimi koreninami, govori v prid širjenju ozemlja po 11. stoletju. Bogati viri s časa zadnjih Španhajmov pa nam kažejo, da je bila meja v 13. stoletju že trdno zarisana. Le občasne borbe zagrebške škofije za stare pravice s konca 14. stoletja nam dajejo slutiti, da se je meja izoblikovala počasi a vztrajno. Tako v listini zahtevajo povrnitev desetine, ki jim je bila odtujena s strani nemških velikašev. A glede novih dognanj lahko trdimo, da se je meja ustalila na vrhovih Gorjancev in bi v grobem ustrezala današnjemu poteku. Le za Žumberak lahko potrdimo, da je bil v času srednjega veka bolj v nemških rokah, kot v madžarskih in tako bolj naslonjen na prostor današnje Slovenije kakor na prostor Hrvaške. Prav tako se moramo zavedati, da je zavest o tem kaj je slovensko in kaj ne nastala v resnici šele v devetnajstem stoletju. Vse do tedaj je namreč veljala zavest o pripadnosti bolj kot ne zemljiškim gospodom in veljakom, ki so (včasih) dali več na lokalno zavest, kot na nacionalno. Nenazadnje danes tako opevani jezik sam po sebi ni nikoli bil merilo pripadnosti. Za večino prebivalstva je imela večjo veljavo splošna krajevna pripadnost, ki se je nanašala na manjše teritorialne enote predvsem na deželni ravni, katerih meje so rade potekale po

naravnih mejah. Slednje sta velikokrat predstavljala široka reka in visoko gorovje in bili nemalokrat ločnica med skupnostmi. Po drugi strani nas ravno to kar razdvaja lahko tudi združuje. Tako je stara kranjska deželna meja, ki je potekala pa naravnih barrierah, kot so potoki in reke ter slemena hribovij, postala slovensko hrvaška meja, vendar z nekaterimi večjimi popravki. Tako lahko potrdimo, da nekdanja Ogrska – Hrvaška Bela krajina pride v meje današnje Slovenije, del nekdanje kranjske okolice Žumberka pa po ukinitvi Vojne krajine pripade tedaj civilni Hrvaški. S tem izgubimo del ozemlja, ki je bil sicer prvotno poseljen s slovenskimi kolonisti, a se je etnična sestava prebivalstva od 16. stoletja dalje spreminjala. Še najbolj je spremenila staro mejo ravno pripojitev ozemlja Žumberka k Hrvaški. Prebivalstveni manjko se je namreč reševal predvsem s selitvami hrvaških prebivalcev s kmetijsko bogate Slavonije. Samega pomena meje pa v gospodarskem in trgovskem smislu ni bilo nikoli mogoče enačiti s političnim pomenom. To nam nenazadnje pričajo obmejni kraji, kot je tudi naša Kostanjevica. Bližina meje med dvema velesilama ji je bila – vsaj v času največjega vzpona, zgolj v korist, ne pa v breme. Kljub nekaj nemirnih vojaških prehodov – večinoma turških roparjev, je bila obmejna lega Kostanjevice v gospodarskem smislu uspešna in bogata. S samega začetka mesta so se nam ohranili novci, ki dokazujejo, da je meja bila prisotna, vendar pa je korist posameznika – trgovca, prevladala nad koristjo meje. Slednje lahko trdimo tudi danes, ko vidimo, da meje so in ostajajo, a jih trgovina – danes bolj kot ne v rokah multinacionalnih korporacij, vedno brez večjih težav preskakuje in nenazadnje briše.

| Marko Vengust.

POVABILO NA IZLET: OLIMJE

Foto: Vesna Zakonjšek

Kraj v katerem sta združeni (sicer majhno) strnjeno jedro in razloženo naselje, se je razvil pod Olimsko goro – južnim obronkom gozdnate Rudnice – ob Olimskem potoku. Leži v območju, ki je že od vsega začetka, v letu 1980, vključeno v Kozjanski regijski park. Prvo omembo pod imenom villa quandam in Marchia in Wolin, zasledimo že v davnem letu 1208 (Stopar: 1993, 51). Središče kraja predstavlja renesančni dvorec, ki so ga v 17. in 18. stoletju zaznamovali menihi pavlinci in mu dali še danes prepoznavno podobo z dograditvijo Marijine cerkve. Raziskave kažejo, da je stavba nastala na mestu dosti starejšega stolpa, najverjetneje okrog leta 1550, kot kaže letnica na portalu, ko je dal dvorec pozidati takratni lastnik Hans Tattenbach. Po večkratnih lastniških menjavah pa je Ivan Sakhmardi de Dyankoch (lastnik med 1658 in 1663) tu ustanovil eremitski pavlinski samostan. V okviru obsežnih reform je tudi ta »do dna pokvarjeni in za publiko nekoristni« (Stopar: 1993, 52) samo-

stan vladar Jožef II. leta 1782 ukinitil. Le nekaj let kasneje so mu sledili še številni drugi, med njimi tudi kostanjeviška cisterca. Življenje pa je, kot ponavadi, tkalo svojo nit naprej in leta 1805 je olimsko gosposčino kupil Ferdinand grof Attems. V lasti te družine je grad ostal do konca druge svetovne vojne, ko je bil podržavljen. Že sicer razmeroma slabemu stanju objekta je zadal močan udarec potres, ki je leta 1974 prizadel širše območje Kozjanskega, kar je pripomoglo k oblikovanju načrta prenove, ki je potekala pod strokovnim vodstvom današnjega Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Celje. Ta je pripomogla, da danes stavba sije v vsej svoji lepoti in da ima tudi svojo namembnost, ki se veže na zgodovinsko izročilo. V tem pogledu velja izpostaviti dejstvo, da je bila iz bogate zgodovine objekta kot element oživljanja izbrana zdravilska dejavnost, ki je bila tu živa v času bivanja pavlincev. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so se namreč po dogovoru med ZVKDS, OE Celje, Kozjanskim parkom

in Mariborsko škofijo v še ne popolnoma obnovljen grad ponovno naselili menihi. Ker v Sloveniji nimamo pavlinskega reda, so prišli pod Rudnico redovniki sv. Frančiška – manjši bratje ali minoriti, kot se v Sloveniji uradno imenujejo. Pod njihovo budno skrbjo je bila dokončana prenova stavbe, urejeno bivališče redovnikov, predvsem pa so osmislili zdravilsko dejavnost in izjemno stavbo lekarne napolnili z vsebino, ki ima močan odmev tudi v ureditvi okolice samostana, kar je malce razvidno tudi s fotografskega gradiva, ki spremlja pričujoči prispevek. Radovednost obiskovalcev pritegne obnovljena cerkev s svojimi, v našem prostoru posebnimi, črnimi oltarji ter poslikavo, ki v eni od stranskih kapel prikazuje tudi prizore načina življenja kmečkega sloja. Pravi magnet predstavlja lekarna s svojo opremo (predvsem freske z biblijskimi motivi, ki se nanašajo na bolezni in zdravilna zelišča; ter portreti znamenitih zdravilcev Eskulapa, Hipokrata, Dioskurida, Galena, Avicenne in Paracelsusa – delo Antona Jožefa Lerchingerja, enega najbolj iskanih freskantov tistega časa), ki je prava podlaga za vse, kar se na področju zdravilstva in gojenja zdravilnih rastlin dogaja v Olimju.

Uspešna prenova gradu in cerkve ter predvsem bližina termalnega zdravilišča, nekdanjih Atomskih toplic, ki jih sedaj poznamo kot Terme Olimia, je gotovo dala zagon tudi podjetniškim idejam domačinov, ki so v zadnjih dvajsetih letih iz naselja, ki se ni dosti razlikovalo od drugih podobnih naselij v regiji, razvile prepoznavno blagovno znamko.

Danes lahko obiskovalec v Olimju najde veliko zanimivih vsebin:

- domačija Haler s pivovarno in pivnico
- gostišče Amon, že leta znano po

Detajl samostanskega vrta, Foto: **Vesna Zakonjšek**

Foto: **Vesna Zakonjšek**

svoji dobri kulinarčni ponudbi, ki jo dopolnjuje igrišče za golf

- Jelenov greben s ponudbo gojenih gob in drugih regionalnih proizvodov, čredo prosto pasočih jelenov, damjakov in muflonov ter poleti z balonom
- čokoladni butik Syncerus z domačo čokolado
- minoritski samostan z bogato ponudbo zdravilnih zelišč, predvsem pa z izjemno kulturno dediščino
- Koča pri čarovnici - dežela pravljic in domišljije
- geološka pot, ki obkroži Olimje in nas pouči o pestrosti geološkega razvoja in geološki zgradbi Kozjanskega. Velja zapisati tudi, da kraj ponuja nad osemdeset ležišč.

Poleg zapisanega Olimje skriva še kakšen zaklad. Tu kaže izpostaviti predvsem cerkev sv. Andreja, poznogotsko stavbo, ki nas prevzame tudi z zvonikom na preslico, značilnim arhitekturnim elementom v mediteranskem svetu, kar je v teh krajih velika posebnost in kontrast zvoniku redovne cerkve, ki je oblikovan značilno alpsko.

V arhitekturnem smislu kaže kraj precej neenotno podobo, ki je rezultat tako poseganja v obstoječo stavbno substanco, še bolj pa številnih gradenj v popotresnem obdobju. Kljub vsemu se domačini z nekaterimi akcijami tru-

dijo, da mestoma neharmonični izgled vasi postopoma urejajo.

V letošnjem letu so tako slovenski predstavniki na evropskem tekmovanju Entente Florale, v kategoriji manjši kraj/vas, katerega glavni cilji so:

- urejenost kraja
- trajnostni razvoj
- ekološka zavest
- koeksistenca z avtohtonim naravnim okoljem, ter
- vključenost naravne in kulturne dediščine.

Olimje se tako pridružujejo desetim podobnim krajem iz celotne Evrope. Akcija je združila prebivalce, ki so se odločili, da se bodo urejanja naselja lotili z lastnimi močmi ter s pomočjo upravljavca zavarovanega območja, in ne z zunanjo organizacijo, ki ne pozna lokalnega prostora in njegovih bolj ali manj skritih kvalitet. Tako so v sklopu tekmovanja, ki ga ne razumejo le kot lepотно okraševanje s cvetjem, naredili kolesarsko pot, pripravili projekt urejanja ograj, ki mu bodo sledili tudi v prihodnosti, pripravili usmeritve za kakovostno urejanje stanovanjskih hiš ... Našteti indici kažejo, da so se prebivalci odločili za trajnostno urejanje naselja, s katerim želijo izpostaviti kakovostne elemente, ki jih imajo v prostoru ter nadaljnji razvoj naselja usmerjati tako, da bo njena podoba v

bodoče bolj harmonična.

Naj sklenemo, da Olimje sodi med kraje, ki jih velja obiskati, saj na področju turistične in gostinske ponudbe veliko nudi, predvsem pa velja za eno tistih naselij, ki mu je z vztrajnim delom in dobro vizijo posameznikov, ki so k svoji ideji pritegnili tudi ostale, uspelo premakniti razvojno krivuljo v pozitivno smer. Pred dobrimi dvajsetimi leti, ko je avtorica prispevka začela spoznavati naselje, je bila namreč njena podoba povsem drugačna. Poleg zunanjega izgleda vasi in objektov v njej je bila bistveno drugače zaznana povezanost prebivalcev. Nedvomno je k razvoju veliko pripomogla tudi bližina termalnega središča, ki je eno tistih, ki se ne zapira v svoje notranje meje, ampak je svojo dejavnost že v preteklosti navezovalo tudi na bližnjo in širšo okolico ter vzpodbujalo razvoj v regiji. Verjetno lahko zapišemo, da je predvsem odločenost vaščanov ključna za dober vtis, ki ga obiskovalci vedno znova odnašamo s seboj in se zato tudi radi vračamo.

| Helena Rožman

Referenca:

Stopar, Ivan, 1993 : Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. Knj.5: Med Kozjanskim in porečjem Save. Ljubljana.

KMETIJSTVO V SOŽITJU S TURIZMOM

– osnovna usmeritev – ohranjanje kmetijske dejavnosti

Občina Kostanjevica na Krki pripravlja skupaj s strokovnimi službami Kmetijsko Gozdarskega zavoda iz Novega mesta in Zavoda za gozdove RS, enote Brežice dokument, ki bo predstavil in podal usmeritve in možnosti razvoja kmetijstva in gozdarstva v občini. Pri pripravi dokumenta so bili k sodelovanju vabljeni tudi kmetje in predstavniki različnih institucij oz. društev, ki s svojim delovanjem kakorkoli posegajo na področje dejavnosti kmetijstva in gozdarstva oz. podeželja. Občina pomemben segment razvoja gradi in je prepoznavna na področju turizma. Strateški dokument, ki ga je pripravil Razvojni center iz Krškega, z naslovom »Strategija razvoja turizma na mikro destinaciji Kostanjevica na Krki«, kot pomembne prednosti navaja: »možnosti sprostitvenega in aktivnega oddiha v naravnem okolju«, prednosti »razgibane krajine« in razvoj »podeželskega turizma«. Območje občine kot turistične destinacije ponuja poleg znane Podgorjanske vinske turistične ceste, še vsaj šest pešpoti in štiri kolesarske poti, katerih trase se v celoti ali vsaj deloma nahajajo na območju, kjer je za atraktivnost le-teh nujno ohranjanje kmetijske dejavnosti.

Naravne danosti določajo v občini dve povsem različni območji kmetovanja: območje Gorjancev in nižinski del občine. Tako kot na območju Gorjancev, tudi v nižinskem delu prevladujejo številne manjše kmetije. Nižinsko območje pa zaznamujeta tudi delavno intenzivni panogi kot sta vrtnarstvo in sadjarstvo. Večini kmetij na območju občine dohodek iz kmetijstva ne omogoča nadaljnjih vlaganj oz. preprosto obnavljanje potrebnih osnovnih sredstev. To se odraža tudi v zaraščanju kmetijskih površin, zlasti na območju Gorjancev. V bližnji prihodnosti je nerealno pričakovati hitrejšo strukturno spreminjanje

(povečevanje obsega pridelave posameznih kmetij), zato pa je potrebno za ohranjanje dejavnosti usmerjati kmetije v takšne panoge, ki bodo ob minimalnih finančnih vlaganjih in potrebi po delovni sili bolj ekonomično izkoristile razpoložljive obdelovalne površine. K temu lahko pripomore tudi segment finančnih podpor iz naslova ukrepov kmetijske politike, kakršno ponuja tudi vključevanje v ekološko kmetijstvo. Ekološko obdelane kmetijske površine z urejenimi pašniki in aktivnejšo promocijo ter organizacijo trženja tako prirejenega mesa zagotovo pomenijo pomembno popestritev turistične ponudbe kraja. Dolgoročno je verjetno pričakovati tudi oblikovanje pašnih skupnosti in aktivnejšo promocijo trženja govejega mesa ekološke pridelave.

Kmetije, ki danes s primarno kmetijsko pridelavo še zagotavljajo delovna mesta (takih je 10-15 kmetij) bodo v prihodnosti prisiljene zaradi ekonomskih razmer na trgu EU »reševati lastno kožo«. Širjenje obsega proizvodnje (pogosto omejen z razpoložljivimi kmetijskimi zemljišči ustrezne kvalitete) je samo en vidik. Verjetno je racionalnejši korak še uspešnejše izvajanje že znanih tehnologij in neposredna prodaja. Na vseh sadjarskih in vrtnarskih površinah v občini se izvaja integrirana pridelava. To pomeni, da je segment pridelave vseskozi kontroliran in v okviru tega tudi predpisana raba sredstev za varstvo rastlin. In v primeru, ko vsi skupaj načelno podpiramo zmanjševanje onesnaževanja okolja (transport hrane in skladiščenje hrane zahteva precejšnje energetske vložke) in radi posegamo po kakovostni hrani, nam le-to zagotovo zagotavlja hrana proizvedena na lokalnem območju. Pod podeželski turizem ne smemo razumeti samo turizma na kmetijah v vseh njegovih različicah, temveč tudi aktivnejše vključevanje neposredne

prodaje raznovrstnih pridelkov in živil (razvoj dopolnilnih dejavnosti) iz okoliških kmetij ter vključevanje raznovrstne društvene dejavnosti. Popestritev turistične ponudbe kraja tako velja graditi v načrtnem razvoju dopolnilnih dejavnostih na posameznih kmetij.

Kmetijstvo s svojimi dejavnostmi zaznamuje podeželje – ohranja aktivno funkcijo večine površine podeželja. Izkušnje evropskih dežel nas učijo, da je sožitje različnih oblik kmetovanja z življenjem na podeželju mogoče in da ga je mogoče v marsičem tudi izkoristiti (tudi za potrebe turizma). Življenje na podeželju pogosto enačimo z višjo kakovostjo življenja oz. z višjo kakovostjo okolja. Včasih je potrebno to ceno plačevati tudi z običajnimi nevšečnostmi, ki nam jo povzročajo tehnološki postopki, ki spremljajo kmetijsko pridelavo. Če bomo to razumeli sami, bodo to sprejeli tudi naši obiskovalci oz. turisti.

| KGZS-zavod Novo mesto:
mag. Zdenka Kramar

Foto: Matej Jordan

TURIZEM V ZIDANICAH

Foto: Matej Jordan

Foto: Podjetniški center Krško

Na Centru za podjetništvo in turizem Krško kreiramo inovativen in atraktiven turistični proizvod Turizem v zidanicah (TZ). V preteklem mesecu smo izvedli sedem animacijskih delavnic po občinah Kostanjevica na Krki, Krško in Sevnica, katerih se je udeležilo 176 interesentov. Vse, ki še razmišljate o oddaji zidanice v turistične namene še vedno vabimo, da se vključite v konzorcij ponudnikov TZ.

Na temelju obiska interesentov iz občine Krško za TZ jeseni 2008, interesentov iz občine Kostanjevica na Krki pomladi 2009 ter proučitve primerov dobre prakse »Albergo Diffuso« modela razpršenega hotela v Sutriu (Italija) so turistični ponudniki za realizacijo razvoja turizma in trženje v zgodovinskem mestecu ustanovili zadrugo in po tem primeru smo se zgledovali pri predlogu poslovanja, organizaciji izvedbe in logistike namestitve. Kot primerno Gospodarsko organizacijo TZ (GOTZ) predlagamo dva modela poslovne organizacije, in sicer najprej Zadrugo ponudnikov TZ ali pa Gospodarsko interesno združenje TZ. O primernosti in prednosti teh oblik se bo treba še izreči na strokovnem nivoju, uskladiti z Dolenjsko in Belo krajino, na koncu pa z registriranimi ponudniki TZ, ki bodo to institucijo tudi ustanovili. Predvidevamo, da bodo registrirani ponudniki TZ v letu 2010 že ustanovili takšno družbo za upravljanje. V Posavju predlagamo eno GOTZ za področje Dolenjske, Bele krajine in Posavja, ker je večina nalog skupnih, razen recepcije

– logistike namestitve. Do junija 2010 bo izdelana tudi spletna stran, ki bo prepuščena GOTZ. Vse aktivnosti potekajo vzporedno z animacijo ponudnikov, tako da bomo na koncu usklajeno in strokovno zadovoljivo opravili zagon turizma v zidanicah.

Način poslovanja

Ne glede na obliko Gospodarske organizacije TZ so nekatere poslovne funkcije skupne in nujne za uspešno poslovanje TZ, saj na koncu ni pomembno, kdo ti je prodal storitev, pomembno je le, da gost pride na destinacijo. Te poslovne funkcije so:

- Promocija turizma v zidanicah je skupna naloga in jo centralizirano vodi Gospodarska družba TZ (GOTZ). Viri sredstev so prispevki članov, razpisi države in zaslužek od provizije prodaje namestitvenih kapacitet. V okviru Leader projekta TZ bo izdelana spletna stran, Image katalog (v letu 2009) in Prodajni katalog TZ (v letu 2010). Promocijo bo izvajala tudi STO v okviru programa turizma na podeželju, kot drugega turističnega proizvoda ob

turističnih kmetijah, in sicer povsod, kjer bo izvajala promocijo na turističnih borzah, sejnih in v medijih. Nadalje pa bo za pripravo promocijskega materiala in promocijo skrbela GOTZ.

- Trženje

se izvede z direktnim trženjem v okviru GOTZ in z lastnim ali najetim rezervacijskim sistemom, trženjem regionalne destinacijske organizacije, ki je v Posavju že ustanovljena, prodajo kapacitet tour operaterjem ter turističnim agencijam.

- V okviru razvojnega projekta so predlagani nekateri osnovni turistični programi TZ z upoštevanjem celotne turistične ponudbe na destinaciji. V okviru prodajnega kataloga (v obdobju 2010-2011) pa bo dana možnost vsem, ki to želijo, so za to registrirani in sklenejo pogodbo z GOTZ, da se predstavijo v okviru prodajnega kataloga TZ in tržijo svojo tržno ponudbo po svojih kanalih.
- Logistika izvedbe bi se v organizaciji GOTZ izvajala na ožjih vinorodnih okoliših. GOTZ sprejme goste in posreduje pri izvedbi tour operaterjem, ki so turistični paket TZ prodali. Recepcija se

organizira po vzoru modela razpršenega hotela na ožjih vinorodnih okoliših.

- Turistične informacije so dostopne pri ponudnikih TZ, na dislociranih recepcijah ter na sedežu GOTZ.
- GOTZ bi izvajala tudi vse druge nujne poslovne funkcije.

Kjer v ožjem vinorodnem okolišu obstaja minimalno 10 zidanic in se nahajajo na razdalji druga od druge ne več kot 2000 metrov, ki se lahko dajo dolgoročno na razpolago za dejavnost turizma in na področju obstoja TIC, tajništva KS, da se lahko zagotovi recepcija TZ, bo ta proizvod tudi zaživel. Prepričani smo, da vse to imamo in bo to tudi zaživele. Vse navedeno bo izdelano v okviru priprave podporne infrastrukture TZ. Pri vsem tem sodelujemo s projektno skupino v okviru Leader iniciative na področju Dolenjske in Bele krajine.

Vinogradnik, kmet, sme končnemu potrošniku prodati vsa živila, ki jih prideluje, brez računa. Ostalim subjektom za nadaljnjo prodajo pa z računom, in to zaradi kupca, da ima potrjeno za vhodni strošek. Registrirani ponudniki namestitvenih kapacitet pa na ta način tudi sobo. Pripravo gotovih jedi (po sistemu cateringa – postrežbe) pa lahko vinogradnik naroči v gostinskem obratu, na turistični kmetiji, če bo želel gostom ponuditi tradicionalno kulinariko. Turizem v zidanicah spodbuja razvoj lokalnega okolja

Model turizma v zidanicah spodbuja sodelovanje znotraj lokalne skupnosti:

- Prinaša prednosti lokalne skupnosti v smislu izboljšane podobe kraja, družabnega življenja, ekonomskih donosov, ohranitev obstoja sredstev in objektov, ki jih TZ lahko prinese.
- Lokalna civilna sfera lahko poveča dejavnosti v kraju, pomaga z organiziranjem novih prireditev.
- Lastniki zidanic bodo začeli gledati na svojo dediščino na drug način »s turističnimi očmi«, kar bo pripomoglo k prepoznavanju skupnih težav in iskanju skupnih rešitev.
- Lokalna podjetja v storitvenem sektorju, v agroživilstvu in vinskem

sektorju, v obrtnem sektorju (trgovci, mehaniki in drugi) bodo sodelovali, ker vidijo v modelu razpršenega hotela TZ sredstvo za povečanje lastnih prihodkov, saj je s tem povzročeno povečano povpraševanje. Največ koristi bodo imeli lokalni ponudniki.

- Lokalna skupnost zato lahko prispeva k razvoju z zagotavljanjem skupnih prostorov (navadno ti niso produktivno izkoriščeni) in novih storitev, ki lahko povečajo povpraševanje, kot npr. izboljšanje dostopnosti območja (ceste) ali vzpostavitev storitev, kot so knjižnice, kongresne dvorane, športni objekti, muzejske zbirke.
- Turizem bo omogočil zagon tradicionalnih obrti – spominkov.

Zato poudarjamo, da je model razpršenega hotela TZ družbeno koristna oblika turizma in bo po zagonu omogočala trajnostni razvoj, razvoj novih gospodarskih aktivnosti, zagotavljanje priložnosti z uporabo lokalnih virov in z izkoriščanjem turističnih potencialov. To pa opravičuje tudi vlaganje javnih in drugih sredstev, angažiranja občin ter države.

Kako pa morate sami zainteresenti TZ poskrbeti za potrebno dokumentacijo in za registracijo dejavnosti oddaje zidanice v turistične namene? Za to je potrebno:

Uporabno dovoljenje za zidanice (velja za vse zidanice, zgrajene po letu 1967) in se izda na podlagi zahteve investitorja ali izvajalca.

Zahtevi mora biti priloženo:

- projekt izvedenih del,
- geodetski načrt novega stanja zemljišča po končani gradnji (če je spremenjen ali pa tega še nimate),
- dokazilo o zanesljivosti objekta,
- energetska izkaznica ali izkaz toplo-tnih karakteristik stavbe.

V kolikor pa objekt ni bil zgrajen v skladu z gradbenim projektom z izdanim gradbenim dovoljenjem, je potrebno najprej poskrbeti za legalizacijo, kar pomeni, da je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje za objekt ali del objekta ob upoštevanju določil veljavne zakonoda-

je, občinskih odlokov (velikost objekta, skladnost z oblikovalskimi pogoji in drugo). Verjetno pa zidanice zgrajene pred letom 1967 nimajo ustreznega udobja, oziroma ne bodo dosegle standarda kakovosti in jih bo potrebno prenoviti. Vrednost navedenega znaša od 3.000 – 5.000 EUR, odvisno od stanja na posameznem objektu. Občine imajo vsako leto razpis za podporo dopolnilnim dejavnostim na kmetiji in podporam pri razvoju podjetništva, kjer je mogoče dobiti do 50% sredstev za ta namen.

Če bo večji interes za svetovanje glede potrebne dokumentacije za pridobitev uporabnega dovoljenja, bomo tudi to organizirali in povabili arhitekta, ki bo predstavil potrebne vsebine, sicer pa lahko sami poiščete pomoč pri projektantih. Vsekakor mora vsak zainteresent TZ obiskati svojega projektanta in se posvetovati o tem, kaj je potrebno storiti. Priprava projekta in gradbenega dovoljenja traja 6 mesecev, če je potrebna še kakšna adaptacija, pa lahko to traja celo leto.

Napovednik ključnih dogodkov do konca leta 2009 in do junij 2010:

- V začetku septembra bomo organizirali obisk Alzacije (F) in Badna (D) za člane konzorcija TZ (prijavljenimi v konzorcij TZ) in ogled primera dobre prakse vinskega turizma s poudarkom na sistemu kakovosti.
- V prvi dekadi septembra bomo organizirali strokovno delovno srečanja strokovnjakov za področje tradicionalno in sodobno kulinariko, gostincev, sommelierjev in članov konzorcija TZ, da v zidnici praktično sestavimo predlog primerne hrane in vina. Vinorodna dežela Posavje je izredno bogata z živili: zelenjavo, sadjem, gojenim in gozdnim jagodičevjem, gobami, perutnino, mesom, divjačino, ribami in vinom ter se je vse to od nekdaj uporabljalo, čeprav različni pisci deželi niso pripisali bogatih tradicionalnih jedi. Pokazali bomo, da temu ni tako in da lahko na področju gastronomije ponudimo veliko.
- Sredi septembra bomo izvedli sre-

čanje vseh strokovnjakov, ki pomagajo pri vsebinskih pripravah Priročnika z navodili TZ in Image kataloga, da se uskladimo o definiciji in vsebini TZ ter oblikujemo poti za realizacijo projekta (vsebine bodo v priročniku TZ).

- Pozno jeseni in pozimi bomo organizirali tematske tečaje o kakovosti TZ, peki kruha in peciva, o kletarjenju, tečaj iz področja sommellerie (ponudbe

dvojice hrana –vino) za člane konzorcija TZ.

- Najpozneje do konca leta bomo izdali Priročnik z navodili, kjer bodo vsi napotki za realizacijo projekta TZ.
- Do konca leta bo izdelana celostna podoba TZ in Image katalog.
- Do pomladi 2010 bo izdelana spletna stran TZ, predana GOTZ in pričeta promocija na turističnih borzah ter

sejmih doma in v tujini.

Predlagani model TZ je velik organizacijski in strokovni podvig, posega v mnoga interesna področja in mora imeti strokovno in širšo družbeno podporo, sicer ni uresničljiv.

| Vodja projekta: Lea-Marija Colarič-Jakše, mag.

MEDNARODNE RAZISKOVALNE DELAVNICE ETNOLOGIJE IN DOKUMENTARNEGA FILMA V KOSTANJEVICI NA KRKI

Med 10. in 20. avgustom v Kostanjevici na Krki potekajo mednarodne etnološke raziskovalne delavnice, ki jih v okviru programa EU Mladi v akciji organizirata Zavod Liminal (SI) in Klub študentov etnologije Domači (Hr), vzporedno pa „se dogajajo“ še delavnice dokumentarnega filma Društva zaveznikov mehkega pristanka – Luksuz produkcije iz Krškega. Etnoloških in filmskih delavnic se je udeležilo šestdeset mladih iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Italije, Romunije, Nemčije, Belgije, Češke, Španije, Francije in Portugalske. Ena osrednjih tem delavnic je raziskava vsakdanje izkušnje schengenske meje. Razdeljeni v manjše skupine udeleženci z intenzivnim terenskim delom (obiskovanjem obmejnih gospodinjstev in pogovori z domačini) poskušajo zajeti perspektive ljudi, ki živijo ob schengenski meji. Pri tem se še posebej posvečajo spremembam v procesu slovensko-hrvaškega čezmejnega sodelovanja, analizirajo pa tudi razmerje med regulativami Evropske Unije in medsebojnimi odnosi na lokalnih ravneh. Eno zanimivih izhodišč raziskave je tudi obmejna etnična manjšina »Čačarjev«, prebivalcev jugovzhodnega predela kostanjeviške občine. Na delavnicah sodelujeta tudi priznana filmska ustvarjalca Boris Petković (SI)

in Želimir Žilnik (Sr). Mlade udeležence mentorsko usmerjata pri ustvarjanju dokumentarnih filmov, ki poleg meje zajemajo tudi mnoge druge aspekte sodobnega življenja med Krko in Gorjanci.

Tematsko obarvani večeri minevajo v znamenju obmejnih raziskav in dokumentarnih filmov. Svojo raziskavo obmejnega življenja v Beli krajini in sosednjem Žumberku bo 17. avgusta v Lamutovem salonu predstavila antropologinja dr. Duška Knežević Hočevnar, skoraj vsak večer pa se tudi vrstijo projekcije dokumentarnih filmov Vlada Škafarja (Otroci, SI, 2007), Marka Cvejića (Poema za kišu suza, Sr, 2006) ter Petre Seliškar in Branda Ferrera (Babice revolucije, Mk/SI/Nd, 2006).

Ob zaključku delavnic, 19. avgusta ob 19. uri, bodo udeleženci v sodelovanju s kostanjeviško občino v gostilni Kmečki hram v Kostanjevici na Krki organizirali veliko javno razpravo »Življenje ob schengenski meji«, na kateri bodo ovire,

s katerimi se soočajo ob meji živeči prebivalci, predstavili širši javnosti ter z njimi neposredno izzvali vabljene predstavnike oblasti in nevladnih organizacij. Na ta način nameravajo sprožiti proces angažiranega iskanja ustrežnejših in obzirnejših politik obmejnega Schengena.

VSI OBČANI, KI VAS VPLIV SCHENGenskega režima neposredno zadeva oz. vam meja predstavlja oviro v vsakdanjem življenju in mobilnosti, ste vabljeni, da se udeležite javne razprave „ŽIVLJENJE OB SCHENGENSKI MEJI“, KI BO POTEKALA 19. AVGUSTA OB 19. URI V GOSTILNI KMEČKI HRAM.

| J.D.

Foto: Blaž Šunta

KOPANJE V REKAH

Datum: 07.07.2009

Številka: 422-39/09

Foto: Matej Jordan

V letu 2009 smo v dneh 17. in 19. 06. 2009, odvzeli skupno 17 vzorcev vod rek Krke, Kolpe, Lahinje, Mirne in Temenice zaradi ugotavljanja primernosti za kopanje. Vzorčenje smo opravili na krajih, kjer se ljudje kopajo najpogosteje.

V času odvzema vzorcev vod je bil vodostaj rek normalen, vreme sončno in v dnevih pred odvzemom ni bilo večjih padavin.

Temperatura vode:

- reka Kolpa: med 23 in 24 °C,
- reka Krka med 18,3 (Soteska) in 22,9 °C (Velike Malence),
- reka Lahinja 20,2 °C,
- reka Temenica 17,8 °C in
- reka Mirna 16,1 °C .

Voda iz rek Krke in Kolpe je bila na vseh odvzemnih mestih brez. oz. za reko značilnega vonja, bistra in prosojna do dna. Lahinja in Temenica sta bili motni..

Na odvzetih vzorcih smo opravili terenske, mikrobiološke in kemične analize:

Terenske meritve: temperatura zraka, temperatura vode, pH in elektroprevodnost.

V okviru mikrobioloških preiskav smo določali najverjetnejše število koliformnih bakterij, fekalnih koli-formnih bakterij (E.coli) in št. intestinalnih enterokokov.

Kemične preiskave so zajemale naslednje parametre: barva vode, nasičenost s kisikom, vsebnost amonija, nitratov, orto-fosfatov, anionskih detergentov, mineralnih olj in

fenolnih snovi.

Odvzemna mesta in ocene rezultatov in prikazujemo v preglednici 1.

Ocena primernosti rek za kopanje

Reka Krka: primerna za kopanje razen na območju Mačkoveca (Novo mesto).

Reka Kolpa: primerna za kopanje vzdolž celotnega toka.

Reka Mirna: primerna za kopanje.

Reka Temenica: neprimerna zaradi motnosti.

Reka Lahinja: neprimerna zaradi motnosti.

Opozorila

- Vode iz reke ne smemo uporabljati za pitje ali pripravo hrane
- Med kopanjem se moramo izogibati požiranju vode; še posebej je pomembno na to opozoriti otroke!
- Potrebna je posebna previdnost pri skokih v vodo; na mestih kjer ni možno oceniti globino vode (temna, kalna voda) je to početje zelo tvegano!
 - Za starše: Male neplavalce in čofotalce ne smemo nikakor pustiti same in brez nadzora v bližini rek ali dr. vodnih površin

Priporočila

- Po kopanju priporočamo prhanje z zdravstveno ustrezno pitno vodo.
- Na območjih kopalnih voda (območja, kjer se običajno kopa večje število ljudi in kopanje ni prepoveda-no), bi treba urediti sanitarije s tuši; še posebej pa to velja za kampe in šotorišča – na to opozarjamo že vrsto let.

Preglednica 1: Ocena mikrobioloških in kemičnih rezultatov preiskanih vzorcev površinskih voda

	Odvzemno mesto	Temp. vode (° C)	Vidne nečistoče	Videz	MKB	KEM	Primernost za kopanje
Krka	Soteska –nad jezom	18,3	ne	U	S	S	P
	Brod-NM	20,4	ne	U	S	S	P
	Loka-NM	19,3	ne	U	S	S	P
	Mačkovec-Termotehnika	20,3	ne	U	NS	S	NP
	Otočec-Jasa	19,9	ne	U	S	S	P
	Dobrava-pod mostom	22,1	ne	U	S	S	P
	Kostanjevica	22,9	ne	U	S	S	P
	Karlče	22,7	ne	U	S	S	P
	Podbočje	22,6	ne	U	S	S	P
	Krška vas	23,3	ne	U	S	S	P
Kolpa	Velike Malence-ŠRC Grič	22,9	ne	U	S	S	P
	Križevska vas	23,3	ne	m	S	S	P
	Križevska vas	24,2	da	U	S	S	P
	Lahinja-Fabijanova Pristava	20,2	ne	m	S	S	P
	Lahinja-Geršiči pod mostom	16,0	da	U	S	S	P
	Temenica (Trebnje)	17,8	ne	m	NS	S	NP
	Mirna (kopališče Mirna)	16,1	ne	U	S	S	P

Legenda: MKB=mikrobiološki parametri; KEM=kemični parametri; S=skladen s pravilnikom; NS = neskladen s pravilnikom, P=primeren; NP=neprimeren; U=ustrezen; NU=neustrezen, ne – brez vidnih nečistič, m = motna (rjava)

Rezultate preiskav smo ocenili po Pravilniku o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode (Ur.l.RS, št. 73/03 in 96/06) in direktivi o kopalnih vodah 76/160/EGS.

V času dopustov, počitnic in kopalne sezone svetujemo še:

- Izogibajmo se izpostavljanju sončnim žarkom sredi dneva, saj je takrat UV sevanje najmočnejše, zaradi odboja od vode se UV sevanje še okrepi.
- Uporabljajmo učinkovito zaščito pred sončnimi žarki (senca, primerna obleka, pokrivalo, sončna očala, široko-spektralna kemična varovalna sredstva). Ranljivih skupin (dojenčki in mali otroci, starostniki, ljudje s kroničnimi boleznimi oz. z boleznimi, ki zmanjšajo telesno zmogljivost in samostojnost) ne izpostavljammo soncu.
- Poskrbimo za zdravo prehrano, ki naj vsebuje čim več sadja in zelenjave, lahki mlečni izdelki, kompleksni ogljikovi hidrati, nemastno meso, priporočamo pa tudi uživanje rib.

Izogibajmo se uživanju prevelike količine in vnašanju težke, vroče in pikantne hrane.

- Poskrbimo tudi za zadosten vnos tekočin. Najbolj zdrava je higiensko neoporečna voda, sadni in zelenjavni sokovi, brez dodanega sladkorja ter nesladkani čaji. Izogibajmo se alkoholnim pijačam.
- Pri intenzivnem potenju je pomemben vnos mineralov. Izgubo lahko nadomestimo z vnosom tekočin in s kombinacijo hrane, ki jo solimo malo bolj kot sicer.

Direktor:

| Dušan Harlander, dr. med.
spec. epidemiologije

IZDELAVA OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA VSE INFORMACIJE NA OBČINI IN V DRUŽBI SAVAPROJEKT

Občinski prostorski načrt (OPN), za katerega trenutno v družbi Savaprojekt d.d. izdelujemo osnutek, je najpomembnejši akt občine, saj je podlaga za vse posege v prostoru, tako tiste občinskega kot tiste individualnega pomena. Zato je še toliko bolj pomembno, da vsi občani poznajo potek postopka in da so informirani o možnostih pridobivanja vseh informacij v času postopka. Kot izdelovalci tega dokumenta želimo podati osnovne informacije in usmeritve, ki naj bi jih poznal vsak občan.

Postopek izdelave in sprejema OPN

Občina Kostanjevica na Krki je že lani pri družbi Savaprojekt d.d. naročila strokovne podlage, ki predstavljajo izhodišče za izdelavo občinskega prostorskega načrta. Izdelani so bili naslednji dokumenti: analiza naselij, izvleček iz hierarhično višjega akta, analiza prostorsko izvedbenih aktov in strokovnih podlag, analiza potreb, demografska analiza, konceptualni del urbanističnega načrta ter merila za vrednotenje pobud. Vse strokovne podlage so bile predstavljene Komisiji za spremljanje občinskega prostorskega načrta, ki je podala pripombe in vsebino končnih dokumentov tudi potrdila. Občani so lahko na Občino podali svoje pobude za spremembo namembnosti zemljišča, v katerih so izrazili svoje želje in potrebe po gradnji ali umestitvi drugih posegov v prostor. Vse pobude smo v družbi Savaprojekt d.d. preučili in se v skladu z izključujočimi omejitvami v prostoru in veljavno zakonodajo do njih opredelili. Na podlagi strokovnih podlag, urbanističnega načrta in prejetih pobud trenutno izdelujemo osnutek občinskega prostorskega načrta, ki ga bomo, po potrditvi občinske komisije za spremljanje OPN, poslali pristojnim nosilcem urejanja prostora. Ti bodo podali svoje usmeritve in povedali, kateri posegi so sprejemljivi iz njihovega stališča. Po analizi smernic, ki jih pričakujemo konec septembra, sledi izdelava okoljskega poročila, ki bo glede na ocenjene vplive na okolje podalo še dodatne usmeritve za varovanje okolja, narave, kulturne dediščine, kmetijstva, kulturne krajine, vode, zraka, tal, za varstvo pred naravnimi nesrečami in zdravje ljudi. Na podlagi vseh usmeritev bomo izdelali dopolnjen osnutek OPN, ki bo širši javnosti predstavljen na javni obravnavi, ki bo potekala v času javne razgrnitve. Javna razgrnitev je predvidena v začetku leta 2010. Takrat bo možno pisno ali ustno podati pripombe na predstavljene posege. Na vsako pripombo boste od Občine pisno prejeli odgovor. Na podlagi vseh pripomb se bo dopolnjen osnutek preoblikoval v predlog OPN, ki ga bomo še enkrat poslali nosilcem urejanja prostora, da ugotovijo, ali so njihove usmeritve bile upoštevane. V primeru pozitivnih mnenj bo občinski prostorski načrt drugo leto konec poletja sprejet. V primeru negativnih mnenj bodo potrebna še dodatna usklajevanja in popravki predloga, dokler ne bodo upoštevane vse zahteve nosilcev urejanja prostora.

Informacije o postopku in o pobudah

Informacije o poteku postopka lahko pridobite na Občini Kostanjevica na Krki. Za informacije o vaši pobudi pa se lahko obrnete na izdelovalca občinskega prostorskega načrta Savaprojekt d.d., področje za urbanizem, na telefonski številki 07/49 14 200.

Vse pobudnike kompleksnejših ureditev (več kot ena stanovanjska hiša) tudi naprošamo, da nam v primeru, da je za območje njihove pobude že bila izdelana strokovna podlaga (idejna ali programska zasnova), te čim prej dostavite. Prav tako se lahko v družbi Savaprojekt informirate o izdelavi potrebnih strokovnih podlag. Z veseljem vam bomo pomagali.

| Damjana Frece, univ.dipl.inž.kraj.arhitekture,
izvršna direktorica za področje urbanizma v Savaprojektu
d.d. Krško

Pridružujemo se čestitkam ob našem prazniku
in Vam želimo prijetno praznovanje.

Kolektiv Gostilne Žolnir

Gostilna Žolnir d.o.o.
Krška cesta 4
Kostanjevica na Krki

Vsem občankam in občanom Občine Kostanjevica na
Krki čestitamo ob prihajajočem občinskem prazniku.
GKI d.o.o.

GKI d.o.o.

Gradbeništvo, komunala, inženiring
Grič 9, 8311 Kostanjevica na Krki

IN MEMORIAM

Foto: Hrvoje Oršanić

Blaž Mirt, izjemen človek in naš dobri prijatelj, je v torek, 30. junija 2009, tragično preminil v svojem 39. letu starosti.

Dragi Blaž,

v spominu nam boš ostal kot pošten, zanesljiv in požrtvovalen človek, hkrati pa tudi cenjen in spoštovan fotograf, z izjemnim občutkom za opazovanje. Tvoje strokovno, preudarno in dobronamerno mnenje je bilo vedno dobrodošlo.

Spominjali se te bomo kot občudovalca Kostanjevice na Krki, kjer si preživel veliko svojega prostega časa. Ne bomo pozabili srečanj in pogovorov s tabo ter tvoje vznesenosti, velikega navdušenja, poleta in idealizma, ki si ga izžareval pri snovanju nastajajoče monografije Kostanjevica v štirih letnih časih.

S teboj smo izgubili uravnoveženega in srčnega človeka treznih misli in resnih besed.

Dragi prijatelj, vsi, ki smo imeli srečo, da smo prehodili delček poti s tabo, ti bomo za vse, kar si (bil in) nam dal, večno hvaležni.

| Jani Zakšek

Foto: **Blaž Mirt**, Jesen

Foto: **Blaž Mirt**, Zima

Foto: **Blaž Mirt**, Pomlad

JAVNI RAZPIS

za sofinanciranje turističnih prireditev v občini Kostanjevica na Krki za leto 2009

Na podlagi 7. člena Zakona o javnih financah (Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02 –ZJU, 110/02-ZDT-B, 127/06-ZJPT, 14/07-ZSPDPO, 109/08 in 49/09), Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Ur. list RS, št. 02/04), Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 50/07) in Odloka o proračunu občine Kostanjevica na Krki leto 2009 (Ur. list RS, št. 39/09) objavlja Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, Kostanjevica na Krki

I. Neposredni proračunski uporabnik: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, Kostanjevica na Krki

II. Predmet javnega razpisa:

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje izvedenih turističnih in drugih prireditev, katerih cilj je povečanje turističnega obiska v občini Kostanjevica na Krki in promocija kraja ter vplivajo na turistični razvoj, večjo prepoznavnost celotne občine in so se izvajale v razpisnem obdobju, to je od 16.7.2008 do 15.7.2009.

III. Pogoji in merila za dodeljevanje sredstev:

Upravičenci od sredstev tega razpisa so društva, ki so registrirana za opravljanje dejavnosti na področju turizma in izpolnjujejo naslednje pogoje:

- imajo sedež v občini Kostanjevica na Krki,
- so registrirana in poslujejo v skladu z Zakonom o družtvih,
- imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske in organizacijske pogoje za realizacijo aktivnosti na področju turizma,
- imajo urejeno evidenco o članstvu, plačani članarini in ostalo dokumentacijo, kot jo določa zakonodaja,
- izvajajo organizirano redno dejavnost s ciljem pospeševanja razvoja turizma na območju celotne občine,
- opravljajo dejavnost na neprofitni osnovi,
- so organizatorji prireditve, ki je predmet prijave na ta razpis.

Do sredstev iz tega razpisa niso upravičeni tisti predlagatelji vlog, ki prijavljajo prireditve, ki so več kot 50 % sofinancirane iz drugih virov občinskega proračuna.

IV. Višina razpoložljivih sredstev:

Višina sredstev, namenjenih za sofinanciranje turističnih prireditev, je zagotovljena v proračunu za leto 2009, in sicer v višini 9.750 EUR, na proračunski postavki 5521 - Razvojne aktivnosti na področju turizma. Sredstva se delijo na podlagi meril, ki so sestavni del tega razpisa. V

kolikor bo, glede na število vlog, predvidenih sredstev za javni razpis premalo, se bodo vsem prejemnikom sredstva sorazmerno znižala.

V. Rok za črpanje sredstev:

Rok za črpanje odobrenih sredstev je 30. 11. 2009 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

VI. Merila in pogoji za dodeljevanje sredstev:

Na javnem razpisu bodo upoštewane turistične in druge prireditve v občini Kostanjevica na Krki, katerih cilj je povečanje turističnega obiska v občini in so bile izvedene v razpisnem roku ter izpolnjujejo vsaj enega od navedenih pogojev:

- pomenijo obogatitev celovite turistične ponudbe občine in niso samo lokalnega pomena,
- vplivajo na turistični razvoj in večjo prepoznavnost celotne občine oz. regije,
- so sestavni del letnega koledarja prireditev in je javnost z njimi vnaprej seznanjena v publikacijah,
- so tradicionalne prireditve,
- ohranjajo in promovirajo kulturno dediščino ter ljudske običaje,
- so okolju prijazne in poudarjajo kulturno identiteto občine,
- pomenijo oživitev mestnih jeder.

Na razpisu bodo upoštewane tudi predstavitve in nastopi v sklopu drugih prireditev (npr. folklorni nastopi, razstave domačih in umetnih obrti, razstave kulinarike, itd.), ki vplivajo na turistični razvoj in promocijo krajev v občini Kostanjevica na Krki.

Do sredstev iz tega razpisa niso upravičene naslednje prireditve:

- veselice in podobne zabavne prireditve za pospeševanje lokalne gostinske prodaje,
- prireditve in sejmi lokalnega pomena.

Občina Kostanjevica na Krki bo sofinancirala prireditve

največ do 40 % celotne vrednosti prireditve na osnovi dokazil o izvedenih delih.

VII. Vsebina vloge:

Vloga je sestavljena iz naslednje zahtevane dokumentacije:

1. Prijavni obrazec (osnovni podatki o vlagatelju);
2. Kopija odločbe o vpisu društva v register društev z vsemi naknadnimi spremembami;
3. Kopija temeljnega akta društva, iz katerega je razvidna dejavnost društva (statut oz. pravila o delu);
4. Pregledno vsebinsko in finančno poročilo za vsako prijavljeno prireditev posebej:
 - a) podroben opis prireditve, način izvedbe, datum izvedbe, število udeležencev, fotografije,
 - b) vrednost celotne prireditve s finančno konstrukcijo (razdelan stroškovnik-odhodki) in način zagotovitve pokrivanja stroškov prireditve (prihodki);
5. Dokazila o izvedenih delih (računi, potrdila o plačilu, blagajniški izdatki, itd.)
6. Izjava vlagatelja o sprejemanju pogojev javnega razpisa;
7. Podpisana vsaka stran vzorca pogodbe.

Vloga je popolna, če vlagatelj predloži do predpisanega roka za oddajo vlog v javnem razpisu, pravilno izpolnjeno zahtevano dokumentacijo. Vsebina vloge mora biti urejena po zaporedju, ki je določena pri zahtevani dokumentaciji.

VIII. Rok za prijavo in način prijave:

Vloge s priloženo zahtevano dokumentacijo po tem razpisu morajo prispeti najkasneje do ponedeljka, 14. 9. 2009 na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Pisne vloge morajo biti poslane v zaprtih ovojnicah, opremljene z naslovom pošiljatelja in označene z oznako: » Ne odpiraj -javni razpis za turistične prireditve občine Kostanjevica na Krki.«

IX. Odpiranje in obravnava vlog:

1. Vloge bo odpirala, ocenjevala ter pripravila predlog prejemnikov sredstev strokovna komisija, ki jo z odločbo imenuje župan.
2. Odpiranje prejetih vlog bo opravila strokovna komisija v roku 8 dni po zaključenem razpisnem roku. Odpiranje vlog ne bo javno.
3. Vlagatelje nepopolnih vlog bo komisija v roku osmih dni od odpiranja vlog pozvala, da jih dopolnijo, v roku petih dni od prejema obvestila. Nepopolna vloga, ki jo predlagatelj v navedenem roku ne bo dopolnil, se zavrže. Vloge, ki bodo pravočasno dopolnjene, vendar neustrezno, bodo zavrjene.
4. Prepozno prejete vloge se zavržejo, neutemeljene pa zavrnejo (vloge, ki ne ustrezajo in ne izpolnjujejo razpisnih

pogojev in meril).

5. Vse pravočasno prispele in popolne vloge bo strokovna komisija ocenjevala na podlagi meril, ki so sestavni del tega javnega razpisa
6. Na podlagi predloga prejemnikov sredstev, ki ga pripravi komisija, župan sprejme odločitev o dodelitvi sredstev in izda sklepe o izboru prejemnikov sredstev.
7. Prejemnikom bodo sredstva nakazana 30. dan od prejema podpisane pogodbe in predložitve pisnega zahtevka. Sredstva bodo prejemniki koristili v skladu s sklenjenimi pogodbami.

X. Rok, v katerem bodo potencialni prejemniki obveščeni o izidu razpisa:

Na podlagi predloga komisije odloča o dodelitvi oziroma nedodelitvi sredstev župan občine Kostanjevica na Krki s sklepom, v roku 30 dni po izteku razpisnega roka. Istočasno bodo prejemniki pozvani tudi k podpisu pogodb. Če prejemnik v roku osmih dni od prejema sklepa ne vrne podpisane pogodbe, se šteje, da je umaknil vlogo za pridobitev sredstev.

Vlagatelj vloge, ki meni, da izpolnjuje pogoje in merila iz javnega razpisa in mu razpisana sredstva niso bila dodeljena, lahko vložijo pritožbo, v roku 8 dni od prejema sklepa. Pritožnik mora natančno opredeliti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Predmet pritožbe ne morejo biti postavljena merila za ocenjevanje vlog. Prepozno vložene pritožbe se zavržejo. Pritožba se pošlje priporočeno po pošti na naslov Občine Kostanjevica na Krki. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodb z ostalimi izbranimi predlagatelji vlog. O pritožbi odloči župan, njegova odločitev je dokončna.

XI. Informacije:

Razpisna dokumentacija je od dneva objave razpisa v Uradnem listu do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Kostanjevica na Krki www.kostanjevica.si ali jo v tem roku zainteresirani lahko dvignejo v času uradnih ur na Občini Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Dodatne informacije posreduje Karla Gašpar, tel. (08) 20-50-618, e-pošta: karla.gaspar@kostanjevica.si, v času uradnih ur.

Številka: 322-8/2009

Občina Kostanjevica na Krki

Datum: 06.07.2009

Župan Mojmir Pustoslemšek

JAVNI RAZPIS

o dodeljevanju proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Kostanjevica na Krki za leto 2009

Občina Kostanjevica na Krki razpisuje nepovratna finančna sredstva v skupni višini 16.000 EUR za uresničevanje ciljev ohranjanja in razvoja kmetijstva ter podeželja za leto 2009, ki se dodeljujejo po pravilih o dodeljevanju državnih pomoči v kmetijstvu, skladno z Uredbami evropske komisije.

	Vrsta ukrepa:	Višina sredstev:
1.	Naložbe v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo	13.000 EUR
2.	Štipendiranje bodočih prevzemnikov kmetij	3.500 EUR

1. Naložbe v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo

Upravičeni stroški: stroški adaptacije hlevov, nakup in montaža nove tehnološke opreme za krmljenje, molžo in izločke, nakup materiala za adaptacijo hlevov in ureditev izpustov, nakup materiala za gradnjo ali adaptacijo pomožnih živinorejskih objektov, nakup kmetijske priklopne mehanizacije za rastlinsko pridelavo, nakup opreme hlevov, stroški postavitve večletnih nasadov, nakup in montaža rastlinjaka ali plastenjaka, nakup in postavitve mrež proti toči, izdelava projektne dokumentacije, nakup opreme za ograditev pašnikov z električno ali leseno ograjo, nakup opreme za ureditev napajališč za živino, stroški izvedbe agromelioracijskih del kmetijskih zemljišč.

Upravičenci so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev ter izpolnjujejo ostale pogoje iz razpisne dokumentacije. Finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev v višini do 50% na območjih z omejenimi de-

javniki in do 40% za ostala območja. Skupna vrednost prijavljenih investicij mora znašati najmanj 2.000 EUR in največ 21.000 EUR, pri napravi pašnikov in izvedbi manjših agromelioracijskih del pa najmanj 500 EUR in največ 21.000 EUR.

Veljavna zakonodaja predpisuje, da se smejo uveljavljati le ukrepi, h katerim nosilec KMG pristopi po prejemu sklepa o dodelitvi sredstev, kar pomeni, da bodo lahko sofinancirani le projekti, ki šele bodo izvedeni, ne pa tudi tisti, ki so že bili izvedeni.

2. Štipendiranje bodočih prevzemnikov kmetij

Upravičenci so udeleženci rednega izobraževanja IV., V., VI. in VII. stopnje kmetijske in gozdarske smeri, ki so predvideni za naslednike kmetij s sedežem na območju občine Kostanjevica na Krki. Višina enkratne štipendije znaša do 450 EUR na dijaka oziroma študenta. K vlogi morajo upravičenci priložiti med drugim tudi kopijo zadnjega šolskega spričevala in potrdilo o

rednem vpisu v šolskem letu 2009/2010.

Vloge morajo biti oddane najkasneje do ponedeljka, 21. 9. 2009, na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki.

Pisne vloge morajo biti poslane v zaprtih ovojnica ali oddane v sprejemno pisarno Občine Kostanjevica na Krki ter opremljene z naslovom pošiljatelja in označene, kot je navedeno v razpisni dokumentaciji.

Razpisna dokumentacija bo do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Kostanjevica na Krki www.kostanjevica.si, ali jo v tem roku zainteresirani lahko dvignejo v času uradnih dni na Občini Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Dodatne informacije posreduje Karla Gašpar, tel. (08) 20-50-618, e-pošta: karla.gaspar@kostanjevica.si, v času uradnih ur.

Na podlagi 6. in 85. člena Statuta Občine Kostanjevica na Krki (Uradni list RS, št. 19/07 in 40/07 - popravek) je Občinski svet Občine Kostanjevica na Krki, na svoji 26. redni seji, dne 02.07.2009 sprejel

SKLEP

o določitvi cen za storitve pokopališke dejavnosti v občini Kostanjevica na Krki

1. člen

Cene najema grobov na območju občine Kostanjevica na Krki znašajo:

enojni:	17,00 EUR
dvojni:	28,00 EUR
trojni:	44,00 EUR
vsak nadaljnji grobni prostor	17,00 EUR

Cena za sofinanciranje vzdrževanja poslovilne vežice in vozičkov na območju občine Kostanjevica na Krki:

1 dan	30,00 EUR
-------	-----------

2 dni	47,00 EUR
Cena za izkop jame za:	
krsto	131,00 EUR
žaro	65,00 EUR

Cene vključujejo DDV.

2. člen

Cene za pokopališke storitve veljajo od 1.1.2009 do 31.12.2009.

3. člen

Ta sklep se objavi na spletni strani.

Številka: 39-1/2009-24

Kostanjevica na Krki, 2.7.2009

Mojmir Pustoslemšek, l.r. župan

OBJAVLJENI ČLANKI - JUNIJ, JULIJ 2009

Keramika človekov večni sopotnik	Dolenjski list	4/6/09	str. 15
Potapljači	Dolenjski list	4/6/09	str. 34
Mojca Zalokarnik	Delo	5/6/09	str. 19
Sodišče jih bo razdelilo	Dolenjski list	11/6/09	str. 11
Žarenje - razstava M. Zalokarnik	Dolenjski list	11/6/09	str. 15
Keramika v lapidariju, slike v nekdanji cerkvi	Posavski obzornik	11/6/09	str. 7
Vidrini potapljači spet čistili Krko ...	Posavski obzornik	11/6/09	str.11
Z godbeniki proslavili obletnico	Dolenjski list	18/6/09	str. 11
Bogdan Borčič	Delo	19/6/09	str. 19
Petnajst let kostanjeviške godbe	Posavski obzornik	24/6/09	str. 11
Preko mostu le še osebna vozila	Dolenjski list	24/6/09	str. 11
Želva v vrtcu	Posavski obzornik	24/6/09	str. 18
Borčičev dolenjski konec tedna	Dolenjski list	24/6/09	str. 18
Konceptualni pristopi k materialnosti keramike	Delo	27/6/09	str. 17
Kam na izlet - V Kostanjevico na Krki	Naša žena	julij	str. 36
Poletja, kot jih priključijo sladke kepice	Živa - priloga DL	julij	str. 14
Grafik, ki je v resnici slikar	Delo	1/7/09	str. 23
Palček bralček v vrtcu	Dolenjski list	2/7/09	str. 17
Nasvet (Pustoslemšek, Šoštar)	Dolenjski list	2/7/09	str. 32
Komunala tudi letos z izgubo	Posavski obzornik	9/7/09	str. 2
Obnova kostanjeviškega mostu predstavljena ...	Posavski obzornik	9/7/09	str. 8
Pregledna razstava risb Bogdana Borčiča	Posavski obzornik	9/7/09	str. 11
S Kozincem o njegovih poteh	Posavski obzornik	9/7/09	str. 13
Občina Krško ugotavlja premoženje po izločitvi Kostanjevice	Posavski obzornik	9/7/09	str. 16
Dan kiparstva 2009	Dolenjski list	9/7/09	str. 18
Gorjanska cesta jim je nadvse draga	Dolenjski list	9/7/09	str. 11
Kostanjevica spomenik, Prekopa dom	Dolenjski list	16/7/09	str. 11
Keramika v konceptu 4	Dnevnik	20/7/09	str .31
Mojca Zlokarnik: Žarenje	Dnevnik	20/7/09	str .31
Bogdan Borčič: Pregledna razstava risb	Dnevnik	21/7/09	str .31
Prihodnost Kostanjevice v očeh bodočih urbanistk	Posavski obzornik	23/7/09	str. 5
Kostanjeviška noč	Posavski obzornik	23/7/09	str. 2
Premagala deževen dan	Dolenjski list	23/7/09	str. 24
Nemočen in pretepen sam obležal v krvi	Dolenjski list	23/7/09	str. 21
Razigrano poletje na Krki	Dolenjski list	23/7/09	str. 10
Vse pogosteje prihajajo sejmarji	Dolenjski list	23/7/09	str. 11
V iskanju brezčasnosti	Dnevnik	24/7/09	str .17
Barve v svojem sijaju	Delo	25/7/09	str. 15
Borčičeva risba tukaj in tam, kjer je ni	Večer	27/7/09	
Od površnega make upa do pretresljivih asociacij	Dnevnik	30/7/09	str. 13
Šengnu brusijo robove	Dolenjski list	30/7/09	str. 11
Aktualno in bivše vodstvo (Rotary, Marinč)	Dolenjski list	30/7/09	str. 32

PROGRAM PRIREDITEV

01.08. – 08.08.

FESTIVAL NOSTER NOSTRI
KUD FlokArt

<http://www.noster-nostri.com>

09.08. OB 9.00

POHOD OB 10 – LETNICI PD POLOM
Parkirišče Galerije Božidar Jakac

14.08. OB 19.00

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ
Občina Kostanjevica na Krki

15.08. OB 19.00

OBČINSKI PRAZNIK
Galerija Božidar Jakac

19.08. OB 19.00

“ŽIVLJENJE OB SCHENGENSKI MEJI”
Zavod Liminal in DZPM Krško
Gostilna Kmečki hram

28.08.

OTVORITEV CESTE
ČRNEČA VAS – VRTAČA-VRBJE
Občina Kostanjevica na Krki

30.08.

POHOD NA KUM
PD Polom, TD Kostanjevica na Krki

OBČINSKI PRAZNIK 2009

slavnostna seja
Občinskega sveta
15. avgust

ob 19.00 uri
v nekdanji samostanski cerkvi
Galerije Božidar Jakac

Kvartet klarinetov · Clarifour,
dramski igralec · Branko Jordan
tolkalistka · Leticia Yebuah Slapernik